Թիւ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 86 — 14/26 ՄԱՅԻՍ 1898 — 6 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ 1316 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

در علیه ده غلطه (ماسیس) غزته سی ادارهٔ خانه‌سنده

Նամակ կամ որ եւ իցէ զրութիւն պէտք է ուղղել
ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊԷՅԻ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçue
à la Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ՄԱՍԻՍ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Քաղաքական եւ Ազգային

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներուն համար տարեկան. 140 Պրս.
» » վեցամսեայ. 70 »
» » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք.
» » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն [illegible] կ'ընդունուի, 115
դրուշի փոխարէն 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ԳՐԱԳԵՏԻ ՀԱՄԲԱՒՆԵՐ

Մի քանի դարու ասպետական գրականութիւնն ալ անմատչելի բաներ կը դառնան յաճախ սա գրական համբաւները։ Անանկ բարձրաբերձ համբաւներ կան՝ որ մարդ կը վարանի անոնց մօտենալու, վախնալով գուցէ որ իր վրայ փլչին։ Առասպելական հսկաներ են անոնք, որ սրչափ հեռանան՝ այնչափ մեծ կ'երեւան աչքերու։ Մարդ չի փորձեր այդ դպակներուն պատերը ծեծել, կամ այդ տիտանեան ուրուականներուն քար մը նետել։ Ուրիշներու համեմատ՝ սքրբութիւններ են համբաւները. իսկ ու մամ միայն ունին անոնց համար հիացում պաշտում անոնց առջեւ... միշտ հեռուէն։

Ու համբաւները, անմատոյց ամբարտակներու պէս, կանգուն կը մընան. վէս կերպարանքով կը նային բարձրէն, ինչպէս պատմութեան իրական ասպետը դպակին պատուհանէն, խեղճ ու կրակ մահկանացուներու, որ կ'անցնին կը դառնան անոնց սարսուռէն պատկառում երկիւղածութեամբ։

Յետոյ կու գայ պատմութիւնը, երբեմն անիրաւուած ու յաճախ շղոմարտ պատմութիւնը —որ իր բազադրութեան մէջ աննշան քանակութիւն մը միայն կ'ընդունի «ճշմարտութիւն» ըսուած բանէն— կու գայ նուիրագործելու ինչ որ միակողմանի կամ միակնի համբաւները տուած էին երկար ժամանակ, ինչ որ կարճամիտ աւանդութիւնը պահպանած էր սարիներով։

* * *

Նաեւ ցանցառ հանդիպած եմ — վան զի «մեծ»-ին ալ չեմ կրնար ըսել— համբաւի մը՝ որ արժանիքէն նուազ կշիռ ունենար կամ անոր հաւասար դնէ։ Ամենեւին չեմ դատ առանց համբաւի արժանիք. առանց արժանիքի համբաւ՝ դլխուս մտէն աւելի, որ դեռ ճաղատ չէ։ Ո՞ւր կարելի է գտնել, չեմ գիտեր, արժանիքի և համբաւի համապատասխանութիւն մը, զոր պապմութիւնը օրհնած ըլլայ։

Կան դրական համբաւներ որ դիպուածի ծնունդ եղած են. ամէն խուսերու մէջ դացած տարածուած են պատեհութեան թեւերով. երեւելի տան, արժանիք, հարցուած չէ պնոնց։ Օր մը մէկուն աչքին դրագէտ մը պեսնուած է համբաւի շուներուն եւսին։ Ա՛լ իր հաւասրը հաստատուած է անոր վրայ, և կարելի չէ խախտել։ Երբ բերանը բանայ, կարծես անոր սիրահարն է. պատկերը ամենեւին ոգեղ կողմ մը չունի իր աչքին. զուգակշիռ մը, երբ ենթականերէն մէկը իր պաշտօնն է, որրապղծութիւն մը պիտի ըլլար ի՛լեն հատաը։

Ա.յսպէս շինուած են երբեմն մեր մէջ դրական կարդ մը հին համբաւներ, որոնք նոյն իսկ վարկպարապի քննադատութենէ մը պիտի քաշքայուէին դիւրաւ։ Համբաւ հանելու համար՝ կանխաւ մէկ երկու զնայողներ ճարելու է, դերասանին պէս որ ծափեր կը վարձէ թատերական սրահին մէջ. այնուհետեւ դժուարին չէ յաջողութիւնը։

Առանց նախանձորդ ըլլալու մէկուն, կարծեմ կունայ մարդ նախանձանդիր ըլլայ համբաւի հետ արժանիք որոնելու, դրական անունին տակ դրագէտ մարդը փնտռելու։ Դրական դէմքեր կան մեր մէջ, համբաւի չորս թեւերով պարարուած, որոնք ինքանէն մէկ երկու փեսուր միայն կրցած են ունենալ։ Մնայուն հանար՝ քանի մը ապանեակ սիրամարգ փետրած են, կամ թռթռակներու դպրոցին աշակերտած։

Ոչ որ փոյթ պիտի ընէր անարժան համբաւներու բարձրաթռիչ սաւառնումներուն, եթէ անդին ճշմարիտ արժանիքներ մութի մէջ մնալու չդատապարտուէին։ Այնքան պատկառոտ եղած ենք համբաւներու առջեւ, և այնքան անտեսող իրական արժանիքներու, որ մեր դրական ասպարէզին մէջ շատեր համբաւի հեռատեսա դտնուած են աւելի քան արժանիք ստանալու։ Բայց համբաւի բոլանդակ լեգէոններ մէկ ճշմարիտ արժանիք չեն արժեր, և ամենեւին օդուտ չունին հանրութեան. ընդհակառակը՝ վնասակար են անհատական տաղանդներու կաղմութեան ու զարգացման։ Լաւ է անտարակոյս որ արժանիք մը, դեռ նոր կաղմուելու սկսած, անդիտակից ըլլայ ինքն իրեն՝ քան համբաւի տարաժամ թռիչներով ջլատուի ու տխեղծ մնայ ընդմիշտ։

* * *

Անընդարդ ճաշակն է յաճախ որ կը ստեղծէ դրական համբաւի կուռքը, և ապիթ կ'ընծայէ բարեմիտ ռամկութեան՝ բերկ դնելու իր խունկն ու մամը անոր պատուանդանին առջեւ։ Եւ այն օրէն որ կը սկսի պաշտումը, անարժան գառատուութիւնը, միամիտ ստասարկութիւնը, այն օրէն տկարութիւնը կը յաղթանակէ ենթակային, որ իր չորս թեւերը ամփոփած և գլուխը ադուցած փետուրներուն մէջ՝ անշարժ կը մնայ իր բարձունքին վրայ, միշտ ակնկալու հասարակայ խնկարկութեան։ Եւ հազիւ հինգ տասը տարին անդամ մը ձայն կ'արձակէ դրական հրապարակի վրայ, վճիռ մը գրականութեան համար, պատգամ մը նոր սերունդին ուղղուած։

Ճշմարիտ արժանիքն է որ ամենեւին չի սիրեր ըլլալ, ոչ համբաւի թեւեր, ոչ փող ու թմբուկ, որ իրաղեկ է թէ անընդարդ ողին կը շրջիմէ յաճախ պատուանդիրն ու պատուարժանը, և որ կ'ուզի մութի մէջ ըլլալ ու ինքնամիտ, մանուշակին պէս որ կը փթթի թուփերու մացառներու ստակ հոտաւէտ բուրումնալից։

ԱՐԻՑ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Զղջակար անձերուն մասնաւոր վիճակը.—Անոնց իմացականութեան ասիճանը եւ ճկարագիրը.— Զղջակարներուն յիշողութիւնը.—Անոնց բնաւորութիւնը եւ բարոյական կացութիւնը։

Քաղաքակրթութեան և կեանքի պայքարին բերմամբ մեր վարած կեանքը երկայնով ջղային կեանք մը ըլլալու վրայ է և ջիղերուն յարատեւ և չափազանց գործունէութեան հետեւանքն ալ ջղատկութիւնն է։ Այս ջղատկութեան այլազան երեւոյթներուն նկատմամբ ընթերցողներուն մատչելի ծանօթութիւններ տալը օգտակար կրնայ ըլլալ, կանուխէն հարկ եղած զգուշութիւնները ձեռք առնելու և եթէ կարելի է չարիքին դարման մը տանելու համար։ Նաև ջղատկար անձերուն մտաւոր և բարոյական նկարագրին վրայ ծանօթութիւններ ստանալով, մարդ ներողամիտ աչքով կը նայի անոնց բնաւորութեան թերի կողմերուն և եթէ իրենց նեղմտութիւն կը դժուարացնեն. «Դիրք մը կամ օրագիր մը ձեռքը կ'առնէ մարդ, կ'ըսէ, և հինգ վեց անգամ կը կարդայ զայն, առանց գիտնալու թէ ի՞նչ էր պարունակութիւնը և առանց կարենալ ըսելու թէ ի՞նչ էր կարդածը։ Դիրքը մէկ կողմ կը նետէ վշտալեղի և նամակ մը գրել կը փորձէ. բայց առաջին երեսը չլմնցած հարկ կ'ըլլայ ընդհատել. միտքը ցրտեկայ երգի մը մէջ կը ճամբորդէ՝ հեռատպնդած նիւթէն կարելի եղածին չափ հեռու և այս երաղը չդուտով մոռցնել կու տայ ձեռնարկուած աշխատութիւնը»։

* * *

Կը պատահի նաև որ մարդ բան մը կ'ըսէ և ուրիշ բանի վրայ կը մտածէ, երբեմն ալ ըսել ուզածին հակառակը կ'ըսէ և կամ բերնէն կը փախցնէ եւ կ'ըսէ ինչ որ կ'ուզէր զգուշանալ և չըսել։

Զղատկարները նոյնպէս դժուարաւ կը գտնեն իրենց պէտք եղած բառը և իրենց վնասուածը զրուցելու համար կը պարտաւորուին հինգ վեց բառ արտասանել։ Բաղմաթիւ ընտանիքի հայր մը՝ ջղատկարութեան շրջանի մը մէջ հարկադրուած էր իր կրասեր որդին կանչելու համար՝ նախ միւս հինգ զաւակներուն անունները տալու. երբեմն ալ հիւանդները բառի մը տեղ ուրիշ բառ կը գործածեն և լրագիր մը ուղղելու համար աթոռ մը կ'ուզեն։

Ցիշողութեան տկարութիւնը ջղատկարութեան յաճախակի երեւոյթներէն մէկն է և մի միայն բառերու յիշողութեան մէջ չի կայանար տկարութիւնը, այլ ընդհանուր յիշողութիւնը կը վնասուի. հիւանդները ոչ միայն յատուկ կամ հասարակ անունները, այլ շատ անգամ իրողութիւնները եւ մանաւանդ ամէնէն մօտաւոր իրողութիւնները կը մոռնան և առջի օրը ըրածնին հետեւեալ օրը չեն յիշեր։ այս անյիշողութիւնը կամ՝ այլամոռացութիւնը աւելի մանաւորապէս ջղատկարութեան սկզբնաւորութենէն ի վեր անցած ժամանակամիջոցին վրայ կ'ազդէ և հոգեկան կարողութեանց ընդհանուր տկարութեամբը կը բացատրուի, որոնք միեւնոյն ճշգրտութեամբ չեն արձանագրեր իրողութիւնները, փոփոխական և խուսափուկ իրողութիւններ արդէն, որոնք ջղատկարներուն նուազած ուշադրութիւնը շատ հարեւանցի կերպով կը գրաւեն։

Ջղատկարներուն բնաւորութեան գալով աչքի զարնող վիճակը՝ անորոշութիւնը և կամեցողութեան պակասութիւնն է։ Ջղատկարները բարոյական կորով չունին և շատով կը վհատին, հետեւաբար տխուր մտազբաղութիւններու և երբեմն սատիկ անձկութիւն պատճառող մտային պաշարման ենթակայ են։ Իրենց առողջութեան նկատմամբ ունեցած մտահոգութիւնը ամէնէն կարեւորն է. մտադիր ինքզինքին ծանրապէս հիւանդ կը համարին։ կան որ սրտի հիւանդութիւն ունենալ կը կարծեն, կան որ ջղային դրութեան կամ մարսողական ճամբաներու ծանր հիւանդութեամբ վարակուած կը նկատեն ինքզինքին, դգացած ախտանիշներուն համեմատ։ Բայց իրաք գործարանական ծանր հիւանդութեանց ենթակայ անձերու հանկառակ՝ դիւրաւ ամէն յոյս կը լքանեն իրենց բուժման յաջողութեան նկատմամբ. կարկինոսէ (cancer, ՝ԽՃՂԴ) և թոքախտէ բռնուած անձինք եթէ ծիւրութեան վերջին ասպիճանին ալ հասնին, առողջանալու յոյսերնին չեն կորսնցներ. մինչդեռ ջղատկարը շուտով կը վհատի. անոր համար որ կեանքի յարելու համար լոկ՝ հարկ եղած ջղային զօրութիւնը չունի։ Պիրտի կարծիքով «անդիտակից բայց հարկաւոր չափ մը կորով պէտք է կեանքի բեռը տանելու համար, ասոնցմէ մը զօրութիւն պէտք է մեռնելէ ինքզինքը արդիւնելու համար ինչպէս ոտքի վրայ կենալու համար». այս հարկաւոր զօրութիւնը, այս բարոյական կորովը չունի այլ եւս ջղատկարը։ Անոր գործարանական հակազդեցութիւնները կէս քուն վիճակի ընդարմացումին կարելի է նմանցնել. կէս մը արթնցած մարդ մը իր ամբողջ կորովը չունի վրան՝ իրեն սպառնացող վտանգին կամ յարձակման դիմադրելու համար. աւելի դիւրաւ ինքզինքը պարպանելու ճակատագրին կը մատնուի և դեմ չի դներ։ Ջղատկար անձը արտաքին տպաւորութեանց կամ ներքին զգայողութեանց դիմադրելու անկարողութեամբը Պիրիատանի էշուն կայութեան մէջ կը դտնուի։ Բանի մը որոշում չի կրնար տալ. կը վարանի և ինքզինքն կը հարցնէ թէ այս ինչ բանը ընելո՞ւ է թէ ոչ, այսինչ տեղը երթալո՞ւ է թէ ոչ, նամակ մը գրելո՞ւ է թէ ոչ, նամակը սա տուփին մէջ ձգելու է թէ միւսին, փողոցին միւս կողմը անցնելո՞ւ է թէ ոչ միւնոյն մայթին վրայ մնալու է։ Այս վարանումները երբեմն շատ տաժանելի են, ջղատկարին մտքը կը շարչարեն և մինչև իսկ մեծ անձկութիւն յառաջ կրնան բերել։ Այն ատեն ճշմարիտ անձկալից վիճակներ, չափազանց երկիւղներ երեւան կ'ելլեն, որոնց մասնաւոր անուններ կու տան. օրինակի համար հրապարակէ վախ (agoraphobie), դոց տեղերէ վախ (claustrophobie), մարդոցմէ վախ (anthropophobie), մենակ մնալէ վախ (monophobie), ամէն բանէ վախ (pantophobie), վախնալէ վախ (phobophobie), աղտոտութենէ վախ (misophobie)։

Այս վախերուն մէկ քանի հետաքրքրական օրինակները յաջորդ յօդուածի մը պահելով, սա ըսենք թէ լոկ շարաւաստակութենէ առաջ եկած պարզ ջղատկարութեան մէջ այս վախերը սովորական չեն և վերոյիշեալ վախերը տեսնուած ժամանակ հիւանդին վրայ ժառանգական կամ ցեղական ուրիշ արատներ ալ փնտռելու է։

Սովորական ջղատկարներուն բարոյական վիճակին նկարագիրը ուրեմն վհատութիւն, անարոյութիւն և իրենց հիւանդութեան վրայ չափէ դուրս վախն է։

Սկզբնէրը նաև ջղատկարները շատ դիւրագրգիռ և վերջին ծայր դիւրազգաց են։ Ամենաչնչին ձայները, բարեկամներու ծիծաղը, աղոց խաղերը, ընտանեկան կեանքի փոքրիկ իրողութիւնները և իրարանցումները կը դպին իրենց։ Ուշնչ բաներու համար կը բարկանան և անկարեւոր բաներու համար մտահոգ կ'ելլան և կը յուզուին։

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԱՍԻՍ

ԿԵՆՑԱՂԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՌԳԻՐՔ

ԲԱՐԵՒԵԼ.—Բարեւել գիտնալը կենցաղագիտութեան մեկ դժուար մասը կը կազմէ։

Փողոցին մէջ երբ կնոջ մը իրեն ծանօթ երիկ մարդու մը կը պատահի, գլխի թեթեւ հակումով մը կամ զուարթ նայուածքով մը կ'արտայայտէ թէ կը հաւանի որ բարեւ ուղղուի իրեն. յանախ իսկ կինն է որ առաջնութիւնը կ'ունենայ բարեւելու։ Երբ մարդ մը կասկածելի ընկերի մը հետ է, չի բարեւեր. բարեւ չ'ուզեր նաեւ այն կնոջ որ չ'ուզեր ճանչցուած ըլլալ կամ ուշադրութիւն հրաւիրել իր վրայ, չտեսնել ձեւացնելով։ Սանդուղի վրայ կամ նրբանցքի մը մէջ այրը միւս պէտք է բարեւի պատահած կնոջը, նոյն իսկ երբ անծանօթ ըլլայ իրեն։ Բարեկիրթ անձ մը, երբ զբաղուած կը կրէ, կին մը բարեւելու համար ամբողջովին կը հանէ գլխարկը եւ երբ փողոցին մէջ կնոջ մը հետ խօսի գլխարկը ձեռքը կը բռնի ցուցափ կինը չտիպի գինքը որ գլուխը ծածկէ։ Այրերը գիրար կը բարեւեն առանց սեթեւեթի, հագիւ գլխարկնին հանելով. արբեր է՝ երբ երիտասարդ մը ծերունի մը պիտի բարեւէ, կամ սեռրադաս պատասխանեայ մը իր գերադասին կը հանդիպի։ Բարեկիրթ անձ մը զանցառուիլն չ'ըներ երբեմ գլխարկը հանելու երբ կը հանդիպի իր մօտաւոր ազգականութիւնին, նոյն իսկ իր կնոջը։

Բարեւին հետ սեռ առնչութիւն ունի ձեռքի սեղմումը (poignée de main). պէտք չէ ձեռք երկնցնէք այն անձին որուն առաջին անգամ կը պատահիք։

Առաջին տեսութենէն մը վերջ երբ կը մեկնիք, նոյնպես ձեռք չի սեղմեր, եթէ կը կասնիք թէ նեկայացուած անձին հետ ո՛եւ է յարաբերութիւն չպիտի ունենամ ապագային։ Կը պատահի սակայն որ զօրաւոր համակրութիւն մը կը ծնի ձեր երկոքին միջ առաջին տեսութեամբ, այն ատեն իմնաբերաբար արդեն ձեր ձեռքերը իրարու կ'երկարին իրեւ արտայայտութիւն փոխադարձ համակիր զգացումներու։

Երբեմ այրը պէտք չէ առաջնութիւն ունենայ կնոջ մը ձեռք սեղմելու. կինը պէտք է շարժումով մը համարձակութիւն նեռնէ։ Նոյնպես սեռրադաս մը իր գերադասին ձեռքը չի սեղմեր. պէտք է սպասէ որ վերջինը իր ձեռքը երնարեն։ Նոյն այս պարագան տարիքի տարբերութեան միջ ալ նկատելի է։ Երբ այր մը կնոջ ձեռք կը պեղմի, հագիւ զգալի պէտք է. ընկ ձեռքին հպումը եւ ոչ թէ ուժով մը սեղմելու է ինչպես մեր մէջ ընկերի. միանգամայն պէտք է փոքր խոնարհութիւն մը ընի ի յարգանս։

Անոնք որ մեկ եւ կամ երկու մատերնին կ'երկարեն անկրթութիւն մը կը գործեն եւ ցուրտ ու եռասեր բնաւորութիւն մը կը սեղեն։ Նոյնպես անազնիւ արարք մըն է սեղմել ուրիշ բանի վրայ մատ դնելով։ Ամենեւին ուրիշ

Երէկ քաղքիս կառավարչէն հրահանգ ըլլալով էր բոլոր ազգերու հոգեւոր իշխանութեանց որ մասնաւոր յաղթքներ մատուցանեն Վերին Նախախնամութեան որպէսզի յորդառատ անձրեւներով կշտացնէ երկիրը։ Այս առաւօտ տարօրինակ տեսարան մը պարզուած էր քաղքին շուրջը։ Ժողովուրդը ամէն ազգէ՝ մահմետական, քրիստոնեայ, հրեայ, անհամար բազմութեամբ դիմած էին իրենց սեփական գերեզմանատունները, կամ բարձր բլրակի մը վրայ։ Ջերմագին աղօթքներ մատուցուեցան Աստուծոյ։ Այժմէն հրապարակի վրայ ամէն տեսակ սղոթիւն կը տիրէ, մինչդեռ արհեստաւոր դասակարգը հպիւր օրապահիկ գրամը կը չահի։ Անձրեւի մանրիկ կաթիլները դրամէ աւելի յարգի են հիմա։ Կը լսենք թէ այս տարի այգիներն ալ, որ ժողովրդեան եկամուտի աղբիւրներն են, ցրտահար եղած են։

Դ.

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՍՊԱՆՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԵՐԸ

Մոնրէյ ամերիկեան եղերապահ զբաղաւորը, որ Խաղաղական եղերքը կը գտնուէր, հրաման ընդունեց Մանիլա երթալու։

Միսուրիէն, Զաթանուկայէն Զիքակոյի բանակատեղին վաղտ մը զինուոր փոխադրող կառախումբը Զաթանուկայէն հինգ մղոն անդին հանրակառքի մը բաղխեցաւ։ 5 զինուոր մեռան և 12 հոգի վիրաւորուեցան։ Օրէկոն զրահաւորը՝ որուն համար Ամերիկացիք մեծ մտատանջութեան մէջ էին, Պրեզիլիայէն Պարպատ հասաւ (Փոքր Անդիլեանց կղզեխումբին մէջ), Բոլթօ Ռիքոյի արեւելեան կողմը, ուրկից երեք հարիւր տակառ ածուխ առնելով, անծանօթ տեղ մը մեկնեցաւ։

ՄԱՄՈՒԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Նիւ Եորքի գլխաւոր թերթերը, Հերըլտ, Ո-ըլտ և Ճըրնըլ մեծ ճակատամարտ կը մղեն իրարու դէմ։ Բալիթիէլի պատերազմին առթիւ, այս թերթերէն երկու առաջինները իրարու հետ կը կռուին գիտնալու համար թէ այդ պատերազմին լուրը ո՞վ առաջին անգամ մէջ տեղ հանեց։ Վասն զի Նիւ Եորքի թերթերը կառավարութիւնը կանխել կ'ուզեն և կը պարծենան թէ այդ լուրը հայրդող հեռագիրներուն նախախայրիքը իրենք տուած են կառավարութեան։ Ո-ըլտ երկար ցանկ մը կը հրատարակէ նըշանաւոր անձնաւորութեանց՝ Պ. Մաք Քինլիէն սկսեալ, որ զինքը շնորհաւորած ըլան իր տեղեկութեանց արագութեան համար։

Դալով Ճըրնըլի, այդ ճիկոս լրագիրը իր բոլոր պաշտօնակիցները կը գերազանցէ։

«Երբ մէկը, կ'ըսէ, կ'ուզէ գիտնալ թէ ինչ կ'անցնի կը դառնայ տեղ մը, մեր Ճըրնըլին մէջ կրնայ տեսնալ։ Միւս օրաթերթերը բոլորովին անարժէք բաներ չեն, բայց եթէ Ճըրնըլ չէք առներ, լուր ալ չէք ունենար։ Ամերիկեան մամուլին գլխաւոր ըլալը օ՞րքան մեծ բան է։ Այս դիրքը վաստկեցանք մեր խելքովը և կորովի ամերիկեանութեամբ։»

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԲՈՐԲԷԶԸ

Ներկայսմէն մէջ Հաւանայի ծերակուտական Պ. Բիլէտօ տեղեկութիւններ պահանջեց Ամերիկացիներուն կողմէ գերի բռնուած սպանիական նաւերուն վրայ, ինչպէս նաեւ մանրամասնութիւններ Բուպայի պաշարման, Սիէնֆուէկոսի, Մաթանզասի և Գարտէնասի ռմբակոծութեան վրայ։ Խորհրդարանին մէջ գաղթականութեանց նախարարը՝ Փիլիպպեան կղզիներուն Աւկուսթի զօրավարին կողմէ տրուած վարչական բարենորոգութեանց վրայ եղած հարցաքննդման պատասխանեց թէ պարէնն երկար ատենէ ի վեր այդ բարենորոգումները հրատարակուած էին պաշտօնաթերթին մէջ։ Մի՞թաղէպ մը պատահեցաւ երկու երեսփոխաններու, Պ. Պ. Պորէսի և Իրուէթէի միջեւ, որոնք մեծամարտի համար վկաներ ղրկեցին։

Պ. Սակասթա նոր նախարարութիւնը խորհրդարանին ներկայացուց, ըսելով.

«Նախորդ նախարարութիւնը եօթը ամիս միայն տեւեց որ սակայն ինձի եօթը տարի երեւցաւ, այնքան դառնութեամբ լցուած է սիրտս։ Խնամակալ թագուհին դահլիճը վերակազմելու պաշտօնը ինձի յանձնեց։ Բոլոր նոր նախարարները մեծամասնութեան կը վերաբերին։ Սակայն արտաքին գործոց նախարարը տակաւին նշանակուած չէ, վասն զի Լէոն ի Բասթիլլօ չուզեց ընդունիլ այդ պաշտօնը։ Բարիզի մէջ կապուած է շատ կարեւոր բանակցութիւններով, որովհետեւ տակաւին չի գիտցուիր թէ պետութիւնները ինչ դիրք պիտի բռնեն արդի ծանր խնդրին մէջ։»

Նախարարապետը յորդորեց խորհրդարանը ժամանակ չկորսնցնել սմուլ վիճաբանութիւններով, այլ զբաղիլ միայն երկրին շահերով։ Պ. Բոմէրօ Բոպլէտօ հարցուց թէ արդի դահլիճը նախորդին շարունակութիւնը պիտի նկատուի։ Պ. Սակասթա պատասխանեց որ, եթէ պատերազմ չըլլար, դահլիճը նախորդին շարունակութիւնը պիտի ըլլար։ բայց այսօր զուտ սպանիական պէտք է նկատուի, վասն զի ամէն մարդ կրցածը պէտք է ընէ։ Պ. Բոպլէտօ հարցուց թէ Պ. Կամազօ նախորդ դահլիճին գործերուն պատասխանատուութիւնը կը ստանձնէ՞։ Պ. Կամազօ ընդմիջելով բսաւ. «Իմ մեղերս շատ ծերկոցած են, և չեմ կրնար դպրոցական տղու մը պէս պատասխանել։» Պ. Բոպլէրօ յարեց թէ պէտք է որոշ կերպով խօսիլ։

ՏՈՒԼՑ ԾՈՎԱԿԱԼ

Մանիլայի յաղթութեան հերոսը ամենամեծ համակրութիւն վաստկած է իր հայրենակիցներուն կողմէ, մանաւանդ քանի որ Սէմբոյն և Շլի տակաւին մեծ յաղթութիւն մը տարած չեն թշնամիին վրայ։ Նիւ Եորքի օրաթերթ մը գանկարանութեան անգամ սկսելով, կը ջանայ վերլուծել Տուէյի անուշիկ աչքը և խոշոր քիթը։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԴԻՊԻՐ

Բ. Ուէսթէն կը հեռագրուի թէ այդ կողմերը այս օրերուս կարեւոր դէպքեր պիտի պատահին։

ՄՈՆՍԷՐՐԱ ՇՈՒԵՆԱԲԷ

Սպանիական այս անըմբռնելի շրջեանը Բուէսոյի ցամաքը հանած է 15 միլիոն բէսէդա, 100 թնդանօթ, 15,000 հրացան, բազմաթիւ տակառ ռազմամթերք և 1000 զինուոր։ Մանէրրայի վերադարձը տօնելու համար մեծ հանդէսներ կազմակերպուած են Սպանիոյ Բորոնեը քաղաքին մէջ։

ԲԱՄԱՐԱ ԾՈՎԱԿԱԼ

Մարտիսկն Բաուիչէ պիտի ուղեւորի սպանիական պահեստի նաւատորմին հրամանատար ծովակալ Բամարա, և Բատիշէն անծանօթ տեղ մը անծանօթ հրամաններով։

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՔ ԲԻ ՈՒԷՍԹԻ ՄԷՋ

Ինչպէս գիտնք, ամերիկեան նաւաբաժինները Բի-Ուէսթ կը համախմբուին։ Սէմբոյն և Շլի իրենց պէտք եղած ածուխը առնելէ վերջ, ուղղակի կամ Հաւանա կամ Սանթիակօ պիտի երթան կրուելու համար Աէրվէյոյի տորվիլին դէմ, վերջապէս ուր որ ըլլան զինքը, թերեւս այդ երկու նաւահանգիստներուն մէջտեղը։

Ֆլորիտայի ջուրերուն մէջ այս կերպով Ամերիկացիք համախմբուած կ'ունենան 66 կոր նաւ, որոնք այսպէս կը բաժնուին։ 3 զրահաւոր, 5 լրատար, 2 զրահաւոր յածաւորակ, 13 յածաւորակ, 5 թնդանօթակիր, 4 օժանդակ յածաւորակ, 25 զանազան նաւեր, փոխադրանաւ, զինեալ շոգենաւ, զբօսանաւ, 9 թորպիլակիր։

ՍՊԱՆԻԱՑԻՈՑ ՀԱՄԱՐ ԱԾՈՒԽ

Սպանիացւոց հետ դաշինք կնքող անգլիական նաւ մը Մարթինիք հասաւ, 2800 տակառ ածուխով։

ԾՈՎԱԿԱԼՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎ

Սպանիոյ ծովային գործոց նորընծայ նախարարը ուրիշ երկու ծովակալներու հետ երկարաւէ խորհրդակցութիւններ ունեցաւ Սէրվէրայի տորվիլին շարժումներուն վրայ։

Ա Ի Ս Տ Բ Ի Ա

Մարիա Թէրէզա աւստրիական յածաւորակը Ճիպրալթար հասաւ, ուրկէց ուղղակի Բուէսա պիտի երթայ։

ԱՄԵՐԻԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ԿԱՍԿԱԾՐ

Ամերիկացիները կը կասկածին թէ մի գուցէ սպանիական նաւատորմին Հաւանա երթալու լուրը ամերիկացիները խաբելու համար հնարուած ըլլայ։ եթէ այդ լուրը իրաւ ըլլար, կ'ըսեն անոնք, սպանիացիները բացէ ի բաց պիտի հրապարակէի՞ զայն։

ՍԱՆԹԻԱԿՈՅԻ ՌՄԲԱԿՈԾՈՒՄԸ

Հետեւեալ հեռագիրը տրուած է Սանթիակոյի ռմբակոծման համար. «Զօրքչարքի օր ամերիկեան երեք մարտանաւեր ծովակալքին մօտեցան և սկսան ռմբակոծել Սանթիակոյի ամրութիւնները, բայց արձակուած ռումբերը չկրցան վնաս մը հասցնել։ Սպանիական թնդանօթները պատասխանեցին ամերիկեան թնդանօթներուն և զրահաւոր մը վնասեցին։

ՃԻՊՐԱԼԹԱՐԻ ՄԷՋ

Բանի մը անգլիացի զօրքեր, որ նաւակով մը Ճիպրալթարէն մեկնելով, Սպանիոյ ծովեզերքը կելլային, սպանիացի պահակ զինուորի մը կողմէ կրակի բռնուեցան. անոնցմէ մէկը վիրաւորուեցաւ։ անոնց հրամանատարը սպանիոյ ներուն իրաւունք տուաւ։ Անգլիացի զօրքերը պիտի դատուին։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆԸ

Անցած հինգշաբթի գիշեր Սպանիոյ ծովային գործոց նախարարը Սէրվերա ծովակալն սա հեռագիրը ստացաւ.

«Սանթիակո տի Բուբա 19 մայիս.— Այս առաւօտ նաւատորմիս հետ հոս հասայ առանց ամենափոքր վնասով մը անցընելու։»

Նախարարը այս հեռագիրը անմիջապէս Պ. Սակասթայի հաղորդեց և յետոյ պալատ գնաց թագուհին հաղորդելու համար։ Ցաւուն խնամակալ-թագուհին Սէրվերա ծովակալին շնորհաւորական հեռագիր մը քաշուեցաւ։

Ս Ա Ն Թ Ի Ա Կ Օ

Սանթիակոյի նաւահանգիստին մէջ, ծովին տակ 21 թորպիլ հաստատուած են, որոնք եղերքին կապուած են երկաթեայ թելերով։ Մէրքէրէս սպանիական յածաւորակը, որ մնասուած էր, նաւահանգիստին մէջ խարսխեց, ծովային մարտկոցի տեղ ծառայելու համար։

Պ. ԿԼԱՏԹԸՆԻ ՄԱՀԸ

Օ-ղոլկասորո-Ռի-Նը.—Հարտրնի բընակիչները աղերսագիր մը տուած են կառավարութեան, խնդրելու համար որ Պ. Կլատթընի մարմինը Լոնտոն չփոխադրուի։

«Մեծ մարդուն ընտանիքը, կ'ըսուի այդ աղերսագրով, պարտականութիւն համարեցաւ ընդունիլ ազգային յուղարկաւորութեան առաջարկութիւնը, սակայն ատիկա հակառակ է իր անձամբերուն անձնական փափաքներուն, և գիտեն թէ Պ. Կլատթընը անդամ պիտի փափաքէր Հարտրընի մէջ հանգչիլ։ տեղի տուին միայն, վասն զի չուզեցին հակասել ազգին մեծաձայն բողոքանքին։ կարծեցին թէ հանրային պարտք մը կը կատարէին, ան»

Սակայն այս տեսակ մը բողոքագիրը, որ թէեւ շատ քաղաքավարի և շատ սրտագրաւ է, չպիտի ընդունուի, և կը հաստատուի թէ յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ Ուէսթմինսթրի արքայարանին մէջ յունիս 6ին առաւաւտեն։ Դիակը զմռսուելով, ի տես դրուեցաւ դղեակին մատենադարանին մէջ, այն հեշտին ու խաղաղիկ առանձնոցին մէջ՝ զոր ընտրելիք կը կոչէր «Տաճար Խաղաղութեան»։ Հարտրընի եկեղեցիին մէջ տարտղոտիւն մը պիտի կատարուի Լոնտոն փոխադրուելէ առաջ, ինչպէս երէկ գրած էինք։ Տրին կլատթընը պայմանով մը միայն հաւանեցաւ կառավարութեան որոշման. այսինքն իրեն համար տեղ մը պահուի արքայարանին այն նկուղին մէջ, ուր պիտի դրուի Պ. Կլատթընի դագաղը։ Այս պայմանը ընդունուած է. արդէն օրինակն ալ կայ. տիկին Բալֆէրթընը, որ իր ամուսնին վրայ շատ տարի ալ ապրեցաւ՝ 1869 սեպտ. 17ին ամփոփուեցաւ Լորտ Բալֆէրթընի քովիկը, «Բանատեղծներու Անկիւնի»։ սալայատակներուն տակ։

Երէկ ըսինք թէ Խորհրդարանին մէջ, ուր Կլատթընի քաղաքական հակառակորդները այս պահուս 150 ձայնի մեծամասնութիւն մը ունին, միաձայնութեամբ ընդունեցին անոր փառքին յիշատակարան մը կանգնելու առաջարկութիւնը։ Ո-էոֆինոնրը Կոպէրի այս առթիւ կը յիշեցնէ թէ Բիթի յիշատակը նուազ ոգեւորութեամբ և նուազ միաձայնութեամբ պատուեցաւ։ Բիթի մահուանէն վերջ 1806 յունվար 27ին նմանօրինակ առաջարկութիւն մը ներկայացուելով ժողովին, 89ի դէմ 258 ձայնով ընդունուեցաւ, ընդդիմադիր կուսակցութեան մեծ մասը յարած ըլլալով Ֆոքսի սատիկ բողոքներուն, վասն զի Ֆոքս չէր ուզեր վտանգաւոր նախընթաց մը ստեղծել։ Միւս կողմէ, 1881ին՝ Պիքոնսֆիլտի համար, ազգային արձան մը կանգնելու ծրագիրը յիսունչորս հակառակորդներ ունեցաւ, հակառակ նոյն իսկ Պ. Կլատթընի ջանքերուն, որ կ'ուզէր միաձայնութիւն ընդունիլ։

—Թագման առթիւ գիշերը լեցնող վիճաբանութեան արձագանգը դղեակը չի հասնիր։ Հոն ամէն բան խաղաղութիւն է։ Սուգի նշան բնաւ յայտնի չէ։ Վանդակափեղկերը բաց են, և երկու բարձրաստիճաններուն մէջէն հոսող կանանց լայնը կը թափի անկողնին վրայ, ուր կը պառկի Պ. Կլատթընը քանդակուած մարմարեայ կտորի մը պէս։ Իր մահուան առաւաւտուն արեւը քաշուեցաւ մութ և գորշ երկնքի մը ետեւը։ Զորեքշաբթի, դեռ կը փայլէր ամառնային պայծառութեամբ, արտափայլեցնելով և ցոլացնելով դղեակին պարտէզին ոսկի երանգները և շողշողուն դալար սաղարթները։ Այն ժամէն երբ Պ. Կլատթընը իր վերջին շունչը տուաւ՝ արեւու ճառագայթ մը անգամ այլ ևս չշողաց։ Մաւերը մչուշով ծածկուեցան, և անգլիական կարմիր դրօշը հին դղեակին աշտարակին բլուրին վրայ կախուած էր անկենդան։

Դագաղը պարզ կաղնեփայտէ շինուած է առանց Ջնարակի շայլոտեան, կափարիչին վրայ խաչ մը կայ սա պարզ արձանագրութեամբ. «Ուիլիըմ Իուարթ Կլատթընը, ծնեալ դեկտ. 29, 1809. Մեռեալ Մայիս 19. 1898»

Ցաւակցութիւն.—Ահա պատճէնը այն պատգամագրին զոր թագուհին ուղղեց Օր. Հէլէն Կլատթընի, ՆԵ դիւեր։

Ուինտսոր, կէս գիշեր 35.—Խորապէս տրտմած եմ վշտագին լուրը առնելով։ Պէսթրիս և ես կը փափաքինք մեր ջերմագին ցաւակցութիւնը յայտնել ձեր սիրելի մօր և բոլոր ձերիններուն համար։

Թագուհին լուր առաւ թէ Տիկին Կլատթընը անկողին ինկած է, այլ իր կսկիծին կը համբերէ աննկուն արիութեամբ մը և համակերպութեամբ։

Սըր Ուիլիըմ Պէյք Բիշմընտ Նկարիչը Հարտրնի դղեակը գնաց Պ. Կլատթընի կենդանագիրը քաշելու համար կապարի վրայ։

—Մեր երկրի մեծագոյն արդէն թուեցինք ցաւակցական հեռագիրները. այսօր կաւելցնենք հետեւեալ ցաւակցութիւնները. Պէլճիքայի թագաւորը, Իտալիոյ նախարարապետ Բուտինի մարքիզ, Ռումանիոյ դեսպանը, Տանիմարքայի թագաւորն ու թագուհին, Բանոմիի դուքսը, հելլէն կառավարութեան նախարարապետը, Սոֆիայի կառավարութիւնը, Սերպիոյ նախարարապետը Պ. Վասան Ճորճէվիչ, Անգլիոյ գաղթականութեանց Լոնտոնի Գործակալները, 10 ստորազրութեամբ, այսինքն Բանատայի, արեւմտեան Աւստրալիոյ, Նոր Զելանտայի, Վիքթորիայի, Բարբէյոսոյ գլխաւն, Թասմանիոյ, հարաւային Նոր Կալէսի, Բուինսանտի գործակալները։ Բուտուքթանի Բաման Լոնտոնէն հետեւեալ հեռագիրը քաշեց Տիկին Կլատթընի. «Հաճեցէք ընդունիլ խորին և սրտագին ցաւակցութիւնս։» Ամերիկայի զանազան քաղաքներէն և դասակարգերէն ցաւակցական հեռագրեր կը տեղան. Բրինսթաուն Համարարանը, Նիւ Եորքի Սբ. Գէորգայ ընկերութիւնը։ Լոնտոնի քաղաքապետն սկսեալ՝ Միացեալ Թագաւորութեան բոլոր քաղաքապետները, զանազան ընկերութիւններ, Բլիսպերը փոխանցին ցաւակցիլ Տիկին Կլատթընի։

Կլատթընը և Գիբրէրը.— Կլատթընը, որ անխոնջ ընթերցող մը էր, Անգլիոյ ամենագեղեցիկ մատենադարաններէն մին ունէր։ Բարիզի հնավաճառներուն համար մասնաւոր համակրութիւն մը կը տածէր։ Տէյլի Գրոնիքլի մէկ թղթակիցը կը պատմէ թէ ամառնային առաւօտ մը անոր հանդիպեցաւ Վոլթէր քարափին վրայ։ «Կարծես թէ, ըսաւ Կլատթընը, հոս կը տարնամ Մեծն Սվլէրթի շունչով, հոս կը շնչեմ Սորպոնի օդը։ 1896ին գրած նամակի մը մէջ, գրասէրի հանդգնին վրայ ճառելով, Կլատթընը հետեւեալ պատմութիւնը կ'ընէ. «Իմ ձեռքս անցած առաջին գիրքը սուրբ Նուազներու հաւաքածոյ մը էր, զոր իր հեղինակը՝ տիկին Հաննա Մոր՝ ինձի նուիրեց։ 1815ին հրատարակուեցաւ, և հատ մը ինձի զրկեց սա ընծայականով. «Դուք նոր կը մտնիք այս աշխարհը, ուրկէ ես պիտի բաժնուիմ, ուստի թոյլ տուէք ինձի, ան»։

Կլատթընը և Գիբոնը։— Կլատթընը, որ անխոնջ ընթերցող մըն էր, Անգլիոյ ամենագեղեցիկ մատենադարաններէն մին ունէր։ Բարիզի հնավաճառներուն համար մասնաւոր համակրութիւն մը կը տածէր։ Տէյլի Գրոնիքլի մէկ թղթակիցը կը պատմէ թէ ամառնային առաւօտ մը անոր հանդիպեցաւ Վոլթէր քարափին վրայ։ «Կարծես թէ, ըսաւ Կլատթընը, հոս կը տարնամ Մեծն Սվլէրթի շունչով, հոս կը շնչեմ Սորպոնի օդը։ 1896ին գրած նամակի մը մէջ, գրասէրի հանդգնին վրայ ճառելով, Կլատթընը հետեւեալ պատմութիւնը կ'ընէ. «Իմ ձեռքս անցած առաջին գիրքը սուրբ Նուազներու հաւաքածոյ մը էր, զոր իր հեղինակը՝ տիկին Հաննա Մոր՝ ինձի նուիրեց։ 1815ին հրատարակուեցաւ, և հատ մը ինձի զրկեց սա ընծայականով. «Դուք նոր կը մտնիք այս աշխարհը, ուրկէ ես պիտի բաժնուիմ, ուստի թոյլ տուէք ինձի, ան»։

Կլատթընը և Գիբոնը։— Շատ տեղեր Մեծ Մերուներին անունով մկրտուած են։ Ամէնէն հինն է Բուինսլէնտի փոքրիկ նաւահանգիստը, որուն հիմնարկութեան անձամբ նախագահեց 1835ին իբրեւ գաղթական գործոց խորհրդական։ Բայց հակառակաց երկիրներուն բրիտանական գաղթականութիւնները ուրիշ չորս քաղաք ունին Կլատթընը անունով (նոր Զելանտայի, Թասմանիոյ, հարաւային Նոր Կալէսի և հարաւային Աւստրալիոյ մէջ), այս վերջինը կը պարծենայ նաև իր Բորթ-Տարվինովը և Բալմերթընը քաղաքով)։

Բանատա ունի երկու Կլատթընը և Միացեալ Նահանգները քանի մը հատ նոր հիմնեցին (մանաւանդ Բոլորատօ նահանգին մէջ հանքային կարեւոր կեդրոն մը)։ Նոր Կուինէի մէջ Կլատթընը լեռը, կայ նաև Կլատթընը հրուանդան մը Կրէնլանտայի մէջ։ Վէրջապէս Սըր Զարլզ Տըֆֆի՝ Կլատթընը յորջորջեց Աւստրալիոյ մէկ կոմսութիւնը։

ՍՈՒՏԱՆ.—Դահիրէի Մորնինգ Բոռնի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Եգիպտացւոց դաշնակից ազգերը Ֆաշոդանի քնիկներուն օգնութեամբ Խալֆիֆէի ջրհորներուն տիրեցին Բրատֆանի սահմանագլխին վրայ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ.— Իլլինոյզ, Վիսգոնսին և Իուա նահանգներուն սահմանագլխին վրայ անցեալ Դշ գիշեր պատահած փոթորկին ատեն եօթանասուն հոգի կորան։

ՆԱԻԱՑԻՆ ԱՐԿԱՍ.— Գերմանական Հայէն զրահաւորին նետած մէկ թորբիլը դանիական Մարլբրգ առագաստանաւին զարնուեցաւ, երբ այս վերջինը Բիլի ջրանցքէն Պալթիկ ծովը կը մտնէր։ Սոսկալի պայթում մը տեղի ունեցաւ և առագաստանաւը ծանրապէս վնասուեցաւ։ Սակայն ջուրին վրայ մնացած ըլլալով, կարելի եղաւ զայն քաշել դէպի ծովեզերք։ Անձի կորուստ չի կայ։

ՀԱՒԱՒԻ ԵՒ Ս. ՏՈՄԻՆԻԿ.— Տարիներէ ի վեր վէճ մը կայ Հ.-ի և Ս. Տոմինիկի Հանրապետութեանց միջեւ։ Այս վէճը կարգադրելու համար, 1896 ին Պապին միջամտութիւնը խնդրուած էր, բայց Լէոն ԺԳ պայման դրած էր որ սահմանագլխի ճշդումէն զատ միւս բոլոր առկախ խնդիրները իր իրաւարարութեան յանձնուին, խաղաղութիւնը ամրողջովին ապահովելու համար։ Հիմայ արդէն Ս. Տոմինիկի նախագահը պաշտօնապէս իր հաւանութիւնը տուած է։ կը սպասուի Հաիտիի նախագահին հաւանութիւնը, և եթէ երկու խնդիրները հաւանաբար ըլլան իրարու, Լէոն ԺԳ պիտի հաւանի իր կողմէն վճիռ մը արձակել։

ՊՈՑԹՈՒՄ ՄՐ.—Սպանիոյ Բարթաժէն քաղաքին պետական ռումբի արհեստանոցի մը մէջ պայթում մը տեղի ունեցաւ։ Տասը հոգի մեռան։ հինգը զինուոր եւ հինգը գործաւոր։ Վիրաւորներուն թիւը 52 է, որոնց մէջ կը գտնուի նաև Սան-Ժուլիան ամրոցին կառավարիչը։

ՎԱՍԿՕ ՏԷ ԿԱՄԱՅԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ.— Լիզբոնայի ֆրանսական դեսպան Պ. Ռուվիէ, Վասկո տէ Կամայի տօնին առթիւ խնջոյք մը տուաւ։ Բաժակաճառեր փոխանակուեցան։ Հարիւրամեակին ֆրանսական յանձնախմբին անդամներէն Պ. Հելպէք գերեցիկ ճառ մը արտասանեց։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԶԻՆԱՍՏԱՆ.— Զարսկոյէ Սելօյի պալատին մէջ Զարն ու Զարուհին ընդունեցին Զրնաց կայսեր արտասովոր պատուիրակը, որ Բէքին պիտի մեկնի։

Ուենկնդրութեան ներկայ էր նաեւ Ս. Բէդրսպուրկի չինական դեսպանը Եանկեաւ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՀՐԵԱՆՆԵՐԸ.—Արժանթին հանրապետութեան մէջ Պառոն Հիրշի ծախքով ապրող հրեաներէն 136 հոգի՝ դարձեալ Բէլսոն վերադարձան։

ՄԵՆ ՀՐԻԵՀ.— Նովորոսիսկէն կը հեռագրեն թէ Վլատիքաւքազի երկաթուղին արհեստանոցները սոսկալի հրդեհէ մը մխիր դարձան։ Եղած կորուստը 250,000 ռուբլի կը հաշուուի։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Ֆրանսաւոր ժողովի կայսրը ինքնագիր նամակ մը ղրկեց Վիլհելմ Բ. կայսեր։

ԼՈՐՏ ՍՕԼԶՊԷՐԻ ՃԱՌԸ.— Սեղանաւորներու ընկերակցութեան տարեկան հացկերոյթին մէջ Լորտ Սոլզպէրիի արտասանած ճառին նկատմամբ խօսելով, որուն պատճէնը լրագիրներու մէջ չհրատարակուեցաւ, սրը Ճոն Լըլոյդ գիտունը և սեղանաւորը յայտարարած է թէ նախարարապետը անմիջական վտանգի մը ակնարկութիւն չըրաւ։ Միայն բաւ թէ պէտք է պատերազմական և ծովային եմտացոյցները աւելցնել, և բոլոր պետութեանց հետ բարեկամական յարաբերութիւններ ունենալ։

ԱՆԳԼ. ՀԵՂԿԱՍՏԱՆ — Ժանտախտին դէմ ձեռք առնուած առողջապահական միջոցներուն պատճառով դարձեալ խռովութիւն ծագեցաւ Կալկաթայի մէկ արուարձանին մէջ։ Բիբիկ մը, երբ լաւագոյն գետին մը կը փնտռէր տարափոխիկներուն առանձին հիւանդանոց մը շինելու համար, յարձակուեցաւ կրեց ամբոխէն, որ անոր վրայ քարեր նետեցին, բժիշկը կրակ ընելով, երկու հոգի մեռան, և երկու հոգի վիրաւորուեցան։ Խուժանը առողջապահական վարչութեան գրասենեակին առջեւ խռնուելով, պահանջեց որ տոքթորը իր ձեռքը յանձնուի,

ԱՆԳԼԻԱՅԻՐ ՎԱՅ-ՀԱՅ ՎԱՅՐ ՄԷՋ.— Ճ.-ը Ռոնիլիք Վայ-Հայ-Վայը պարպած ըլլալով Անգլիացւոց յանձնուեցաւ այդ նահանգիստը։ Ահա թէ ինչ կերպով կատարուեցաւ այդ գրաւումը։ շինայիք երկուշաբթի օր քաղաքը մտան ճաքռնական վերջին զօրագունդին մեկնելէն անմիջապէս վերջը, և երեքշաբթի Անգլիացիք՝ իրենց կարգին Վայ-Հայ Վայի ցամաքը եկան։ Անգլիական և չինական դրօշները միասին պիտի ծածանին մինչեւ որ աւարտին նաւարանին, ամրոցներուն և ուրիշ շէնքերու փոխանցման կարգադրութիւնները։ Այն ատեն չինական դրօշը վար պիտի առնուի։ Այս պահուս անգլիական երեք մարտանաւեր կան Վայ-Հայ-Վայի առջեւ։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.—Ինչպէս յայտնի է, Ֆրանսայի և Իտալիոյ միջեւ ոչ է առեւտրական դաշնադրութիւն չկենալով, իտալական ապրանքները ամենաբարձր մաքսատուրքերու ենթարկուած են։ Ֆրանսական կառավարութիւնը, այս անգամ բացառութիւն ըլլալով, որոշեց որ ներկայ թուականէն սկսեալ մինչեւ 1898 Դեկտ. 1, Իտալիայէն եկած շոր մսեղէններուն համար մաքսային նուազագոյն սակագինը գործածուի։

ԱՆԳԼԻԱ.—Շաբաթ օր Լոնտոնի մէջ պաշտօնապէս կատարուեցաւ Վիքթորիայի ծննդեան 79րդ տարեդարձը, որ սակայն ճիշդ հաշուով մայիս 24ին երեքշաբթի օրը կ'ընտրեր։ Ի երկայնութեան կալլէջի իշխանին և արքայական ընտանիքին միւս անդամներուն, դրօշը ողջունելու արարողութիւնը (զօրահանդէս) տեղի ունեցաւ սովորականին պէս։

Թագուհին այս տարեդարձին առթիւ լորտի ատենաբան շնորհեց սըր Մընքասթրի, որ 1872էն մինչեւ 1892 խորհրդարանին անդամ էր, և սըր Արթիւր Հելիպերթընի, որ երկար ժամանակ պատերազմական նախարարի խորհրդական եղած է։ Թագուհիին մասնաւոր խորհրդարանին անդամ նշանակուեցան Նիկոլի ընկերութեան տնօրէն սըր Ճորճ Թոպման կոտի, և երեսփոխանական ժողովին մէջ յանձնախումբերու գործերէց սըր Լոթիրը։ Պառոնէտ (Գարանդական Սըրի տիտղոս) անուանուեցան Պ. Թէյլի՝ նշանաւոր հնահաւաք մը, որ արուեստի թանգարանով մը օժտած է Լոնտոն քաղաքը, և Պ. Զարլզ Հիւպերթ Բէրրի, երաժշտութեան արքայական դպրոցին տնօրէնը, հեղինակ Սատոլոյ Լոգոտորը, Ցոբ առասիներուն և մեսիական նուագներու։ Ս. Միքայէլի և Ս. Գէորգի կարգերուն մեծ խաչը տուաւ Եգիպտոսի նախարարապետ Մուսթաֆա Ֆէհմի փաշայի, և նոյն կարգերուն աւելի երկրորդական աստիճանները՝ Սուէզի Ջրանցքին Բնկերութեան երկու պաշտօնեաներուն, Բորթ Սայիտը առջեւ Վէթիրբէրը զրահաւորին ազատման առթիւ անոնց մատուցած ծառայութեան համար։

ԻՏԱԼԻԱ.—Թագաւորին քեռորդի Ապրուզայի դուքսը երեքշաբթի Տուրինոյէն մեկնեցաւ, դէպի հիւսիսային բեւեռ խուզարկութեան ճամբորդութիւնը սկսելու համար։ Նախ Կրէնլանտա պիտի երթայ՝ բոլոր պատրաստութիւնները աւարտելու համար։ Օրին գէշութեան պատճառաւ դուքսը չկրցաւ գործադրել օդապարիկով ճամբորդելու ծրագիրը։

ԱՐԺԱՆԹԻՆ.—Արժանթինի կառավարութիւնը կարդիպոլիտ յածաւորակը, որ տակաւին կը շինուի Ճենովայի մէջ, սակարկեց Անգլոտս նաւաբարդարին հետ։ Իտալիոյ ծովային գործոց նախարարութիւնը այս վաճառման հաւանութիւն տուաւ։ Անգլոտս տունը խոստացաւ նաև տասնըութը ամիսէն ուրիշ նմանօրինակ յածաւորակ մը յանձնել Արժանթինի հանրապետութեան։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Նովոյէ Վրէմիա կ'ըսէ. «Բնաւ հաւանական չէ որ Անգլիա յաջողի նիզակակցիլ Միացեալ Նահանգաց և Գերմանիոյ հետ. ոչէկ կ'ընէ, եթէ կարենայ բարեկամական համաձայնութիւն մը կնքել Ռուսիոյ հետ։» Նովոյէ կ'ըսէ. «Կը բաւէ որ Եւրոպա իմանայ Անգլիոյ նիզակակցութիւնը ունէ պետութեան մը հետ, և այն ատեն պատերազմ խնդիրը ենթադրութեանց սահմանէն կ'անցնի գործնական պատրաստութեան սահմանին մէջ։»

ՍԵՐԲԻԱ.—Արմատական կուսակցութեան ատենաբաններէն Պ. Բանբօ-Թայսիչ, որ քանի մը ամիսէ ի վեր Սև Լեռ ապաստանած էր քաղաքային յանցանքի մը իբրեւ մեղսակից ամբաստանուելով, անպատ արձակուեցաւ Զաչքի դատարանին կողմէ։

ՕՐԻՆԱՍՏԱՆ. — Մէյոոլիս յածաւորակին նորոգութիւնները մէկ ամիսէն պիտի աւարտին։ Կը յուսացուի թէ պիտի կրնայ Ատլանտեան օվկիանոսին մէջ ուղեւորութիւն մը ընել։

—Զրոյց կայ թէ Բէքֆալոնիոյ երեսփոխան Պ. Վալսամաքի ներքին գործոց նախարար պիտի անուանուի։

—Բարիզի 1900ի ցուցահանդէսին Ցունաստանի բաժնին տաղաւարը Աթէնքի Զարբերոնին ձեւը պիտի ունենայ։ Այդ տաղաւարին մէջ պիտի ցուցադրուին Ցունաստանի բոլոր հնութեանց գաճէ կաղապարները, ինչպէս նաև Աքրոբոլիսի եւ Պարթենոնի փոքրադիր շէնքերը։

ԾԵՌԱԳԻՐ

ՄԱՍԻՍ 24 մայիս.—Մոնէրրայի հրամանատար Պ. Տէյան Մատրիտ հաս

ԱՂԳԱՅԻՆ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ դաւառներէ հասած գրութեանց կարգադրութիւններովը զբաղեցաւ և իրիկունը կառքով Ազգ. Հիւանդանոց գնաց իր հետ ունենալով չորս վարդապետներ։ Հոն՝ դիմաւորուեցաւ որբանոցի աշակերտներէն և ուսուցիչներէն։ Ն. Սրբազնութիւնը ուղղակի Հիւանդանոցի մատուռը գնաց, ուր իրիկուան ժամերգութեան արարողութիւններուն ներկայ գտնուելէ ետքը, Հաստատութեան դէմը գտնուած պարտէզը շրջագայելով՝ յանձնարարեց տեսչութեան որ կարելի եղած միջոցները ի գործ դրուին, այդ պարտէզը ծառաստանի մը վերածելու համար։

Ս. Պատրիարքը գիշերը Հիւանդանոցը անցուց։ Այս առաւօտ Ն. Սրբազնութիւնը պատարագեց Հաստատութեան մատուռին մէջ և օրուան տօնին վրայ քարոզ խօսեցաւ։ Սեբաստիոյ Առաջնորդ Տ. Պետրոս Արքեպիսկոպոս ալ ներկայ էր այս առտուան ժամերգութեան։

—Պատրիարքական փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ Ծ. վ. Ճէվահիրճեան, ընկերակցութեամբ Տ. Դանիէլ վ. Գալէմքեարեանի այսօր, Ռուսիոյ Նիքոլա Բ. Զարին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, ի դիմաց Ս. Պատրիարքին շնորհաւորական այցելութիւն կուտայ ռուսական դեսպանին։

—Քովի խուրս գիւղէն կը գրեն մեզ. Դպրոցիս դասատուներէն Պ. Տիգրան Վարժապետեան (Մշեցի) Սրգնկայ գնաց դասատուութեան պաշտօնով։ դպրոցը 1—2 օր փակ մնաց, սակայն Մեսրոպ էֆ. Խաչմպէկեանի ջանքով վերաբացուեցաւ. հիմայ տեղացի երկու դասատուներ և մէկ հսկող կը շարունակեն դպրոցին ընթացքը։ Գիւղացիք շատ կը փափաքին աւելի կարող դասատուներ պաշտօնի կանչել, սակայն դրամական անկութիւնը մեծ արգելք եղած է իրենց նպատակին գործադրութեան։ Ասոր համար դիմումներ ըրած են Ս. Պատրիարք Հօր և օգնութիւն խնդրած են։

Գիւղիս մէջ տարիէ մը ի վեր սկսուած մանիֆագործութիւնը բաւական առաջ գացած է. հիմայ ԲԷՂԷՀՆԵՐուն թիւը 40ը անցած է, գործաւորներուն մեծ մասը նոր սորված աղջիկներ են, որոնցմէ 4ը Սերկեվիլ գիւղը՝ իսկ մէկ հատը Դասապ գիւղը գացին տեղացի կիներուն և աղջիկներուն գործել սորվեցնելու։ Մեր գիւղին մէջ շատ եռանդուն կերպով կ'աշխատին սորվելու այս արհեստը. առաջ երբ գործը նոր սկսուած էր աղջիկ մը երեք ամիսէն հագիւ վարպետ կ'ելլէր։ հիմայ շատ շատ մէկուկէս ամիսէն լաւ մը կը սորվին, և օրական ծլար մը մանուսայ կը գործեն։ Թէ որ այսպէս շարունակուի, մինչև աշուն ԲԷՂԷՀՆԵՐուն թիւը կրկնապատկուելուն կասկած չունիմ։ Հիմակուան եղածներով շաբաթական 100 ծրար մանուսայ կը գործուի։

Այս ձեռնարկը թէ՛ նիւթապէս և թէ՛ բարոյապէս մեծ օգուտներ կ'ընծայէ աղքատ ժողովրդին։ Միայն ցաւալի պարագայ մը կայ, զոր չեմ ուզեր զանց ընել. ինչպէս կը տեսնէք գիւղացիք կ'աշխատին լաւ զէշ օրական հաց մը ճարելու, մինչ գասապայիք մինչև այսօր չատ անտարբեր կը մնան և չեն ուզեր աշխատիլ։ երիտասարդ տղաք ու աղջիկներ մինչև իրիկուն պարապ ժուռ կուգան, օրական 2—3 ղրշ.ի աշխատութեան գլուխ չեն ծռեր։

Գարնան ցանքը գրեթէ լմնցած է. կանանչ արտերը առատ հունձքի նշաններ ցոյց կուտան։ ցորենի գինը քանի մը օր առաջ 80—90 ղրշ. էր, մէկ զարեկը (96 օխա) հիմայ բաւական վար իջաւ 70—60 ղրշ.ի կը ծախուի. թէ որ անձրեւը ժամանակին գայ, մինչև 50ի իջնալու յոյս կայ։

—Դավրէժէն կը գրեն մեզ. Ապրիլ 25ին տեղւոյս Արամեան վարժարանի թատերասրահին մէջ «Արարատեանի Հայուհեաց բարեգործական ընկերութեան» ի նպաստ, ներկայացում մը տուեցաւ նոյն վարժարանի ուսուցիչներուն և մէկ քանի արուեստասէրներու կողմէ։ Ներկայացուեցան «Սէր և Նախապաշարմունք» անունով թատերգութիւն մը և Մոլիէռի «Բռնի Ամուսնութեան» մէկ մասը։ Ներկայացումը յաջողութիւն ունեցաւ։ Թատերասրահը լեցուն էր։ Միջնոր բարներուն կը նուագէր տեղւոյս միակ երաժշտական խումբը։

Ա Զ Դ

Բնեցէք Հ. Ա. Պալասանի «Նոր Մանկական Պարէզ» դասագիրքը և եթէ արդիւնքը՝ վկայեալ մասնագէտ վարժուհիներու ձեռքով գոհացուցիչ չըլլայ, մէկ կողմ նետեցէք գայն։—Դին 2 ղրուշ։

Մանկապարտէզներու համար մասնաւոր գեղեցիկ «Մանկապարտէզի նիւթերու» ճախ հաւաքածոյ մը գրատան մէջ միշտ պարաստ կը գտնուի։

Բացուած է «Հանդէս Ամսօրեայի» տարեկան բաժանորդագրութիւնը. գին 10 Ֆր. գաւառներու համար, փոստի ծախք առանձին։ Յունուար, Փետրուար և Մարտ ամիսուան թիւերը արդէն հասած են։ Նոր հրատարակուեցաւ Հ.Գ.Մնեվիէնեան—Գիրք գրելու արուեստը։ Դին 6 ղրուշ։ 38

Դիմել «Բիւզանդեան Դրատուն» Ղալաթիա Սեղբոս Խան թիւ 5։ 18—30

Հինգշաբթի չուրջ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՇՆՈՐՀՈՒԵՑԱԻ

Պարսկական դեսպանատան Ա. թարգման Յովհաննէս Խանի Ա.կարգի Մէճիտիյէ.

Խանիթարի վարչութեան Ա. քնիչ Բէճէպ էֆ.ի Դ. կարգի Օսմանիյէ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԻՇԽԱՆԸ

Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ իշխանը իր յարգանքը և հաւատարմութիւնը յայտնելու համար Վեհ. Սուլթանին, երէկ, իր ամուսնին Մառի Լուիզ իշխանուհիին հետ Թրիէսթի ճամբով Պոլիս եկաւ, և զինքը դիմաւորող պատուիրակներուն, կայս. սպայակոյտին պետ Շաքիր բաշայի և կայս. թիկնապահ Ահմէտ Ալի բաշայի ընկերակցութեամբ, միւշիրութեան ատիճանի համազգեստը հագած՝ Եըլտըզի կայս. պալատը գնաց և պաշտօնապէս Վեհ. Սուլթանին ներկայանալէ յետոյ, իրեն բնակութեան յատկացուած հիւրանոցը քաշուեցաւ։

Իրիկուան, իշխանը և իշխանուհին, իրենց հետեւորդները և Պուլկարիոյ գործակատարը կայս. հայկերոյթի մը հրաւիրուեցան, որուն ներկայ էին Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը և պալատական աւագանին։

—Երէկ, չորեքշաբթի, Անգլ. դեսպան Սըր Ֆիլիբ Դըրրի մասնաւոր արտօնութեամբ ոչ-պաշտօնապէս Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցաւ։

ՖԷՐՏԻՆԱՆՏ ԻՇԽԱՆԸ. — Պուլկարիոյ իշխանը և իշխանուհին, ինչպէս գրեցինք արդէն, երէկ առտու 10 հետեւորդներով Պոլիս հասան Լոյտի Վորվէրչ շոգենաւով, որ Պրէյնէն կու գար։

Մարաշլատ Շաքիր բաշա, կայս. թիկնապահ Ահմէտ Ալի բաշա, պուլկարական գործակատար Պ. Մարքովի և գործակատարութեան զինուորական կցորդը Թոբհանէէն Բէհպէր շոգենաւակով բարի գալուստ մաղթելու գացին իշխանին և իշխանուհիին։

Իշխանը ժամը 2ին ճաշեց շոգենաւին մէջ, Վեհ. Սուլթանին պատուիրակներուն, իր հետեւորդներուն, գործակատարին ու զինուորական կցորդին, և նաւապետին հետ։

Ճաշէն անմիջապէս յետոյ իշխանը կայս. երթողրուլ հեծելագունդին համազգեստը հագաւ և իշխանուհիին, հետեւորդներուն ու Շաքիր և Ահմէտ Ալի բաշաներուն հետ Բէհպէր շոգենաւակը իջաւ։

Պ. Մարքովի և գործակատարութեան պաշտօնեաները Առաջ՝ և իշխանին հետեւորդներէն մէկ քանին Մէսէրրէն շոգենաւակը նստան։

Մեկնելէ առաջ իշխանը Վորվէրչի նաւապետին Ս Աղեքսանդրի պատուանշանը ու Բ.նաւապետին նոյն կարգին Բ.պատուանշանը նուիրեց։ Շոգենաւին տեղակալը և մեքենավարներն ալ պատուանշաններ ստացան։ Ա. նաւապետը իշխանէն արծաթէ ծխատուփ մը ալ ստացաւ, որ անոր զինանշանը և սկզբնատառերը կը կրէ։ Մառի Լուիզ իշխանուհին իր անունը կրող թեւնոցի զոյգ մը ոսկի կոճակ նուիրեց նաւապետին, միւսներն ատեն հաւմակրելիր խօսքեր ուղղելով անոր։

Նաւապետը նմանապէս իշխանին եւ իշխանուհիին լուսանկարները ընդունեցաւ։ Ամբողջ նաւաստիներուն նուէրներ տրուեցան։

Շոգենաւէն մեկնած ամիսոցին, Մառի-Լուիզ իշխանուհին նաւապետին ընծայեց Պիրէոնէն առած ծաղիկները։

Շոգենաւակները Թոբհանէի քարափին մօտեցան, ուր կը սպասէին պալատական կառքեր։ Ա.կառքին մէջ նստան իշխանը, իշխանուհին և Շաքիր բաշա, երկրորդ կառքին մէջ նստան իշխանուհիին պատուակալ տիկիններն և Ահմէտ Ալի բաշա։

Երթողրուլ հեծելազօրքերու գումարտակ մը զինուորական պատիւներ կուտար։ Այսպէս, իշխանական թափորը ուղղուեցաւ կայս. պալատ։ Պալատական թիկնապահներ և հեծելազօրքերու յիշեալ գումարտակը կը հետեւէին իշխանին կառքին։

Պալատ հասնելով, Ֆէրտինանտ իշխանը և Մառի-Լուիզ իշխանուհին Վեհ. Սուլթանին ներկայացան պաշտօնապէս, և ապա իրենց յատկացուած սրահը մտան։

—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը և Պետական Խորհրդին նախագահը իշխանին և իշխանուհիին գտնուած սրահը երթալով բարի գալուստ մաղթեցին անոնց։

—Իշխանը և իշխանուհին իրենց հիւրամեծար Մէհմէտ Ալի բաշայի ընկերակցութեամբ ժամը 9ին պալատական կառքերով Պապը Ալիի և Զէմպերլի Թաշի ճամբով Բարմաք Դարու գացին, ուր վար իջնալով կառքէն, Մեծ-Շուկան այցելեցին։ Յետոյ գացին պտտեցան Սիւլէյմանիյէի մզկիթը և Մէրճան Զարչէի ճամբով Եըլտըզ վերադարձան։

Երէկ գիշեր կայս. պալատին մէջ հացկերոյթ մը տրուեցաւ ի պատիւ իշխանին։

—Վորվէրչ շոգենաւը Տարտանէլի առջեւ պահ մը կեցաւ և իշխանը ու իշխանուհին քաղաքին կարեւոր տեղերը այցելեցին։ Վորվէրչի մեծ կայմին ծայրը իշխանին դրօշակը պարզուած էր։

ՍԸՐ ՆԻԿՈԼԱՍ ՕԴՈՆՈՐ.—Նախընթաց օր անգլ. դեսպանատան Թարգման Պ. Պլօք կայս. Պալատ գնաց և Ա. քարտուղար Թահսին պէյի յանձնեց հեռագիր մը, որ Վեհ. Սուլթանին հաւանութիւնը կը խնդրէ Սըր Նիքոլա Բոտրիք Օդոնորի ընտրութեան իբր անգլ. դեսպան կ. Պոլսոյ։ Սըր Օդոնոր Բեդրսպուրկի անգլիական արքի դեսպանն է։

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ. —Վեհ. Սուլթանը իր շնորհաւորութիւնները հեռագրեց Անգլիոյ Թագուհիին անոր ծննդեան արեւադարձին առթիւ։ Վիքթորիա Թագուհին հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց։

ԹԵՍԱԼԻՈՅ ՊԱՐՊՈՒՄԸ.—Կայս. կառավարութիւնը իր վրայ առաւ Թեսալիայէն Թուրքիա գաղթող իսլամներուն եւ հրեաներուն ճամբու ծախքը։ Մարաջլատ Էհէմ բաշա հրաման ստացաւ գ. Պողներուն ամէն տեսակ դիւրութիւն։

Աբէնքի մամուլը գովեստով կը խօսի Էհէմէմ բաշայի համար, որ անձամբ կը հսկէ օսմ. զօրքերու մեկնումին։ Մարաջլատը հեղէն զօրքերու տրամադրութեան տակ դրաւ Թեսալիոյ երկաթուղիին Սոֆատէս-Բալասաքա մասը։

—Թեսալիոյ օսմ. զօրքերը մեծ մասով Վոլօ, Լարիսա, Երմիա և Վէլէսթինօ կը գտնուին։ Ալբանական հրով.ըտակով մը Թեսալիայէն ամէն տեսակ ապրանքի Յունաստան արտածումը պիտի արգիլուի, բացի ցորենէն։

ԹՈՒՐՔԵՒՍԵՐՊ առեւտրական դաշնագրին պատուիրակները այսօր նիստ պիտի ընեն։

ՍԵԼԱՆԻԿ - Կ. ՊՈԼՍՈՅ երկաթուղիին պաշտօնեաներէն Փափագեան էֆ. Սելանիկի աւստրիական հիւպատոսարանին Թարգման նշանակուեցաւ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՅՈՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՄԸ.—Միքայէլ Նիքոլայէվիչ մեծ դուքսին նախաձեռնութեամբ, Կովկասի Թուրքեստան սահմանագլխին վրայ յիշատակարան մը պիտի կանգնուի 1877-78 պատերազմին մեռնող զինուորներու յիշատակին համար։

ԵԳԻՊՏԱՑՈՒՐԵՆ.— Կառավարութիւնը միտք ունի Սև Ծովի նաւահանգիստներէն եգիպտացորենի արտածութիւնը արգիլել։

ՌՈՒՍԻՈՅ մէջ արմտիքի գինը 60 կոպէկ իջած է։

ՍԸՐ ՖԻԼԻԲ ԴԷՐՐԻ.—Անգլ. դեսպան Սըր Ֆիլիբ Դերրի երէկ Ա. Թարգմանին ընկերակցութեամբ կայս. պալատ գնաց հրաժեշտ առնելու համար և Վեհ. Սուլթանին ներկայացաւ. յետոյ Բ. Դուռը գնաց և հրաժեշտ առաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսէն և Արտաքին գործոց Նախարարէն։ Այս առթիւ մայրաքաղաքիս բոլոր դեսպանները այցելութիւն տուին անգլ. դեսպանին, որ այսօր կը մեկնի Պոլսէն։

ՊՈԼՍՈՅ ԿՈՂՄԻ ՔԱՐԱՓԸ —Հաստատուած է որ Պոլսոյ կողմի քարափը մինչև հաշուով 5 մէթր լուրին տակ իջած է. անցեալ անգամ 17 մէթր 16 սանթիմիջած էր, հետեւաբար այս անգամ նորոգութեան աշխատութիւնները աւելի դիւրին պիտի ըլլան։

ՏԻԲԱՐՊԷՒՐԻԷՆ կը գրեն. «Այս օրերս Տիյարպէքիր և շրջականները անձրեւ չտեղալուն պատճառաւ ցանքերը և մարգերը հագիւ չորս մասի չափ երկնցան. տեղ տեղ ալ գրեթէ չորնալու վիճակին հասած էն։ Անձրեւներու պակասութիւնը յուսահատութիւն կը պատճառէ։

Տարի մը առաջ Մուսուլցիները տիկերով Տիյարպէքիրի շրջականերէն մեծաքանակ ցորեն կը փոխադրէին Պաղտատ։ Շաբաթ մը առաջ քիլէ մը ցորենը 85—90 և առ առուելն 100 ղրշ. ծախուած ատեն, երեք օրուան մէջ 150ի բարձրացաւ։ Կուսակալը արգիլեց արմտիքի արտածութիւնը Պաղտատ։ Վարչական ժողովին որոշմամբ չափաւոր գին մը սահմանուեցաւ ցորենին. աղքատներուն երեսը խնդաց. բայց ոչ անշուշտ չահագէտներուն։ Տարի մը դադրեալ արմտիքի աղուութիւն ըլլալով. այդ չահագէտներէն մէկը մեծաքանակ արմտիքը հսմբարած և ուխտ ըրած էր որ եթէ անձրեւ չի գայ, մասագներ պիտի կոչէ և այլն։ Բայց քանի մը օր ետքը յորդահոս անձրեւ մը գալով մարդը յուսահատութենէն ինքզինքը կախեց. սակայն ինչը այդ միջոցին սենեակէն ներս մտնելով. ազատեց զայն։»

ԲՐԻՆԶԻ ԳԻՆԸ.—Սա միջոցին անգլ. Բրինձին գինը, որ սովորաբար 85-90 բարա էր, մէկէն ի մէկ 120ի բարձրացած է. միւս տեսակ բրիւնձներն ալ նմանապէս բարձր գիներով կը ծախուին. Թուրք Բէք. Քերը քանի մը վաճառականներու շահադիտութեանց կը վերագրեն այս բանը, և ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն։

ԴԱՍԱՊԱՅԻ երկաթուղիին բաժնետէրներու ժողովը նախընթաց օր նիստ ընելով, որոշեց 10 ֆր. շահաբաժին վճարել բաժնետէրներուն։ Պ.Պ. Լաֆիւանթ, Հոպէրթ Հանրոթ, Բոպէրթ Ալլաթինի և Բանճիրի պէյ երեք տարուան համար վարիչ ընտրուեցան Նորէն, Պ. Պ. Վիւքֆինկ և Ա. Ժոս 1898 տարեշրջանին համար գումիսէր նշանակուեցան։

ՀԻՃԱԶԻ ՍՈՎԸ. — Վեհ. Սուլթանին Բարձր Նախագահութեամբ կազմուած Հիճազի սովնալներուն նպաստամատոյց յանձնաժողովը որոշեց Ունճեան Աբիկ էֆ.էն 100,000 օխա ցորեն գնել։

ԱՆԶՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Երէկ գրած էինք թէ Սեւ ծովէն եկող յունական Պլէտ շոգենաւին նաւապետ, ծովը նետուելով անձնասպան եղած էր։ Անձնասպանութեան պատճառը սա է թէ, նաւը Ազախու ծովին մէջ Եէնի-Գալէի առջեւ աւազի վրայ նստած էր, և նաւապետը այդ արկածը ամենամեծ անպատուութիւն մը համարած էր իրեն։

ՀՈՒՆԳԱՐԱՑԻ ԵՐԱԺԻՇՏՆԵՐԸ — Մայրաքաղաքիս իտալական բարենպատակ հաստատութեանց ի նպաստ Մայիս 15 ի շաբաթ գիշերը նուագահանդէս մը պիտի տան իտալական երաժշտական ընկերութեան սրահին մէջ։

Հունգարացի երաժիշտները երէկ Հայտարբաշա, Հաճի Մինասի սրճարանին քովի կամուրջին վրայ, որ խարխլած է և վտանգ կը սպառնայ։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱՆ.—Երէկ Մախսուսէի Այոքն շոգենաւը զարնուեցաւ ալիւր բեռցած մավունայի մը որ Եաղ-Դարան կերթար. մաւունան ջուր առաւ և ընկղմելու մօտ էր, երբ անմիջապէս օգնութեան հասնելով. Դարաքէօյ քաշնցին զայն։

ԳՈՒԼՏԻ ԼԻՕՆԷՒ Ղալաթիոյ և Պ.լսոյ ճիւղերը և Օսմ. Պանքային Բերայի, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ ճիւղերը առաջիկայ երկուշաբթի գոց պիտի ըլլան։

ԹԱՀԻՐ ՊԷՑ.—Մալխամէի արտօնատէր Մէհմէտ Թահիր պէյ առողջացած ըլլալով, երէկ խմբագրատուն իջաւ. դրան առջեւ ոչխար մը մորթեցին։

Մալխամէի կը հերքէ Պոլսէն Եւրոպական մէկ քանի լրագիրներու քաշուած հեռագիրը թէ Մէհմէտ Թահիր պէյ Բերայի մէջ սպանուած է։

ՀԱՑԻ ԽՆԴԻՐ.—Բերա, Համալ Պաշի փողոցը թուրք ճաշարանպետ մը ձերբակալել տուաւ հացագործ մը որ 70 կրամի չափ պակաս հացեր կը ծախէր միշտ Բերայի ընդհ դատախազութիւնը հարցաքննելով հացագործը, ազատ արձակեց զայն, վասն զի այդ հացագործը ինք չէր պատրաստեր հացերը, այլ ուրիշէ մը կ'առնէր. հիմա կը հարցաքննուի այդ ուրիշ հացագործը, որ քիչ ատենէն Բերայի նախնական դատարանին առջեւ պիտի ելլայ։

ԱՀԲԵԼԻ ՈՃԻՐ ՄԸ.—Երէկ գրած էինք Ճըղալ օղլու, պարտէզի մը հողէն գըտնուած դիակի կտորներուն պատմութիւնը։ Ոտիկանութիւնը երէկ պարպելու ձեռնարկեց հորին ջուրը, որ 8 գրաչափ խորութիւն ունենալով, կարելի չեղաւ ամբողջովին պարպել։ դիակի մէկ քանի կտորներ ալ գտնուեցան, բայց գլուխը չգտնուեցաւ։

ԱՆՏՈՆ ԷՖ. ԱԶԱՐԵԱՆ.—Լէտոյովսքի կարգինալը հեռագրեց կաթոլիկ-հայոց Պատրիարք Տ. Ազարեան Սրբազանի թէ Պապը իր առաքելական օրհնութիւնները կը զրկէ հանգուցեալ Ազարեան Անտոն էֆէնտիի մահուան առթիւ։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.—Մոնթէրօ լրագրին արտօնատէր Պ. Պէլիսի գրուած սպառնական նամակները ոստիկանութեան յանձնուած և քանի մը կասկածելի անձեր ձերբակալուած են այս առթիւ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒ.—Կայս. Իրատէ մը վաւերացուց Պետական Խորհրդին մէկ որոշումը, որուն համաձայն Էտրնէի, Պապի Աբիքի և Իրմարէ մէկուկէս ժամ հեռաւորութիւն ունեցող երկաթուղիի կայարաններուն միջեւ քաշուած հեռագիրներէն 20 բառի համար 100 բարա ծախք պիտի առնուի։

ՍԸՐ ԼԱՈՒ.—Բարիզէն կը հեռագրեն Ֆրանֆֆորթէրը Զայտունկի թէ հազարապետ Լաուի Օսմ. Հանր. Պարքի վարչութեան անդամ նշանակուիլը, Ֆրանք Ֆորթի երմտական շրջանակներու մէջ գոհունակութեամբ ընուած է։

ՓԱՖՈՒՄԱՆ ԶԷՆՔ.—Իզմիրի մաքսային պաշտօնեաները սնտուկի մը մէջէն գրաւեցին կրա հրացան մը, բազմաթիւ փամփուշտներ և ատրճանակ մը, զոր Բանքալէն ընկերութեան շոգենաւը տարած էր։

ԵԿՈՂ Դ ՅՈՂ.—Տիմիթրի Եուվանովիչ ռուս զօրավարը երէկ Մարսիլիայէն Պ.լիս եկաւ։

Պաթումի 65 իսլամ գաղթականներ Պոլիս եկան և 50 Բուլգարիոյ գաղթականներ Ատրբաքար, Քէօթահիա և Էսկիշէհիր զրկուեցան։ Բուլգարիոյ 72 իսլամ նոր գաղթականներ Պոլիս եկան։

Լիոնի Օսմ. հիւպատոս Բաշիա պէյ և Սոֆիայի ռուս հիւպատոս Պ. Խրիսթոմիշէֆ Պոլիս եկան։

ԱԶՆՈՒԱՑՈՒՄ.—Քանի մը բարքերը կ'ազնուանան, այնչափ զգալի կը դառնայ մեզի համար պատշաճութեան պէտքը։ Մեր ընկերութիւնները ան՛կ վիճակին հասած են այսօր որ, ստիպուած ենք կարելի եղածին չափ հետեւիլ, որչափ օրուան մտաւոր շարժումին, այնչափ ա՛լ վայելչութեան խնդրին. և նորաձեւութեան պահանջները՝ ամէնէն էական կէտը կը կազմեն ատոր։ Մեզի համար գովելի ձեռնարկ մըն է որ Նատիր լուսանկարչատունը այդ պէտքը շատոնց զգալով, Բերա Մեր Փողոցի մէջ հաստատուած իրենց արուեստանոցին մէջ երկու մրցումի ձեռնարկած են՝ որ տարին անգամ մը տեղի պիտի ունենայ. այդ մրցումին որոշեցեալ մրցանակ մըն ալ պէտք է, որոշած են 30 ոսկի արժողութեամբ նուէր մը ընել այն տիկնոջ որ ամէնէն գեղեցիկ ընտանեկան հագուստը կրած է, և երկրորդ, 20 ոսկի արժողութեամբ ուրիշ նուէր մըն ալ այն դերասանուհիին՝ որ ամէնէն աւելի սիրուն արդուզարդը ունենայ։ Պէտք չէ մոռնալ որ Նատիր լուսանկարչական արուեստանոցը կեդրոն մըն է որչա՛փ հայ, այնչափ օտար բարձր ընկերութիւններու. ամէն չափով լուսանկարներ կը հանուին հոն, պարզ, յարմ սպակի վրայ և կամ ածխատիպ անջնջելի, գունաւոր և լուսներկ։ Նատիր լուսանկարչատունը դիմողներէն ամէնքն ալ չատ գոհ մնացած են մինչև այսօր, և գովեստ չեն խնայած այդ գեղարուեստական արուեստանոցին համար՝ ուր ասէրիլէն կազով լուսանկարներ ալ կը հանուին և լուսանկարչական ամէն տեսակ թուղթեր կը շինուին։

ԱԶԴ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԹՐԱՄՎԱՅՑԵՐՈՒ ԸՆԿ.

Պոլսոյ Թրամվէյներու Ընկերութեան բաժնետէրներուն կը ծանուցուի թէ բաժին գլուխ 10 ֆր ի 32 թիւ կտրօնը վճարելու համար, պոտրօներու վաւերացումը պիտի կատարուի յառաջիկայ յունիս 1, շրջեքշաբթիէն սկսեալ, ամէն շաբաթ չորեքշաբթի և շաբաթ օրերը. կէս օրէ ետքը ժամը 2էն 4 և վճարումները պիտի կատարուին Ընկերութեան սնտուկէն ուր օրէն ետքը։

Կ. Պոլիս 11/23 մայիս 98 3—4

SIROP DE RAIFORT

Կրէյֆս Լ ընկ էան էորաատոր Ռէֆորթ օլարանը ջրկոտեմի (մարմնի առողջութիւն) հիւթին կը պարտի իր զօրութիւնը տղոց ուշային հիւանդութեանց մէջ։ ինչպէս պալարներ, քերթէշ, միսկրու թուլութիւն, սխորժակի պակասութիւն, խոյլերու գոյութիւն, և.ն։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ Է

Գլպանի Յոհաննէսեան-Օրթայոյէզը կը ծախուի հետեւեալ գիներով.

Ընտիր լաթակամ	2½	ղրշ.
Նոյնը ոսկեգօծ ճգտանով	4	»
» չակռէն	7½	»
» ընտիր թղթի վրայ	15	»

Կեդրոնատեղիներ՝ Զ. Թարոսեան գրատուն, Վալիտէ Խան թիւ 16 և Սուլթան Համամ Պաղատատեան գրատուն թիւ 16։ կը գտնուի նաև Բերա հայ ծխավաճառներուն, Կալաթա՝ Վրոյրի և Ֆրանի Թըրթաճառաւոցներուն և Պոլսոյ բոլոր գրավաճառներուն քով։ Շատ գնողներու գոհացուցիչ զեղչ։ 4—5

ՆՈՐԱՀԱՆԱՐ ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ ՖԷՍԻ ԾՈՊ

Ա.Է.Ֆ. Սէնէրէն հնարած է ֆէսի ծոպի մեքենական կապ, որով պէտք չի մնար ծոպերը կարելու, որը հետեւապէս չեն մաշիր կարելով բակերով։ Մետաղեայ կապն ա՛լ աւելի վայելուչ կը կեցնէ ծոպն եւ կրնայ շինուիլ հասարակ մետաղէ, արծաթէ եւ ոսկիէ։ Հասարակ մետաղէ շինուած այդ մեքենան կարելի է մինչեւ 40 փարայի գնել, իսկ արծաթէ եւ ոսկիէ շինուածները իրենց մասնաւոր գիները ունին։ Հեղինակը Կայսերական Պատենտէն մասնաւոր մենաշնորհ ստացած է։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել կեդրոնատեղին, Զազմայգըլար, Թիւ 7։ փիւսկիւլթի Սեպուհ էֆ. Ալեանաքեանի խանութը։

Դատաւորներ ըլլալիք յանձնարարութիւնք փութով եւ խնամով կը կատարուին։ 18 10 - 10

ՏՔԹ. Ե. ՄԱՍԻՍ

ԲԵՐԱ, ԹԱՂՍԻՄ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 10

Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէն սկսեալ իր տան մէջ. և կը դարմանէ մասնաւոր խնամովներքին հիւանդութիւնները տղայոց տկարութիւնները, մրթի, միզային ճանապարհաց և ծննդական գործարանաց ախտերը։

Զորեքշաբթի օրերը ալքատ հիւանդներ կ'ընդունի ձրիաբար։

Բշ. Եշ. Շբ. օրերը ժամ 9ին կ'այցելէ նաեւ Սուլթան Մահմուտի գարմանարանին դէմ Հ. Էմիրզէեան էֆ.ի դեղարանը։

ԳԱԼԼԻԳՈՄՈՆ

ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԶՈՒՐ

Մազերը, մօրուքը և պեխերը ներկելու և պահպանելու յատուկ քիմիական մագի ջուր։

Վեհ. Սուլթանի տարրագէտներէ Տօքթ. Սինկրոս էֆի և քաղաքային բժշկական վարժարանի ուսուցիչներէն քիմիագէտ Ճէլալեանցի Յովսէփ էֆ.ի ընկերակցութեամբ պատրաստուած։

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱՐՈՅԺՔ

396, Մեծ փողոց Բերա, 396

Տեսնել 4ը Լրեսը

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

Հետեւեալ տեղեկութիւնները մեզ հաղորդուած են այս առաւօտ 14 Մայիս։

Կ.ՊՈԼԻՍ.—Ծաճուաչափ 756.— Ջերմաչափ 21 աստիճան. — Օդը մասամբ ամպամած։

— Կէս or, ժամը 4,35։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ.—Ջերմաչափը ցոյց կու տայ։

Բեդրսպուրգ 8, Բարիզ 11, Վիեննա, 12, Իսվիր 17, Մոսկուա 20, Աբէնի 22, Սեբաստիա 23 աստ. զրոյեն վեր։

Սեւ Ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Քիչ ալեկոծ։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Այսօր, Համարձման տօնին առթիւ Պոլսոյ գոց է։

ԴԵՐԶԱԿ-ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Գ, ԵՒ Ա, ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Կ. Պոլիս Թարգմանչաց փողոց թիւ 98

Նորելուկ կերպասներու ճոխ մթերք մը Ֆրանս. և անգլ. նշանաւոր գործարաններէ ուղղա՛լի յանձնարարեալ. տրամադրելի է ճաշակի տէր և վայելուչ հագուիլ ուզող պատուարժան հասարակութեան։

Վաճառատան նշանաբանն եղած է միշտ «Ուղղութիւն և գոհացուցիչ գիներ». հետեւաբար պէտք ունեցողները թող գիմեն և գոհ պիտի մնան։ 14 17—52

ՏՈՐԹԷՕՌ ՀԱՐՄԱՆՏԱՍ

Կը ծանուցանէ թէ, հինցած և նոր սկսած ջերմամղութիւնը և անկից առաջ եկած ամէն կարգի հիւանդութիւնները, բոլորովին նոր մեթոդով մը հինգ վեց օրուան մէջ կատարելապէս կը բժշկէ, առանց հիւանդին ցաւ ղգայնելու. անոնք որ կը տարակուսին, բժշկուելէ վերջ կրնան վճարել բժշկութեան վարձը։ Հիւանդներն ամէն օր առտուընէ մինչեւ իրիկուն կըրնան ներկայանալ Տօքթէօրին դարմանատունը, Գալաթիա Մանտրգճըար ճատտէսի, Գարագուլ օթէլին դիմաց, 97 թիւ լամպաճիի խանութին վրայի յարկը։

29 15—40

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵՆ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԳԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ԶԱՓԻ ՎՐԱՑ

Դ. ԵՐՄԷՆԵԱՆ Ռ. ՄԱՂԱԲԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս, Սոլոնի համամ Թոքչլար խան Ա. յարկ Թիւ 18, 20, 22, 24 վճռատոպանները.

Մթերանոցիս մէջ եղանակին յարմար ամէն տեսակ նորաձեւութեամբ պատրաստուած հագուստներ և կերպասներ կը գտնուին, ածան, տոկուն, լաւ ու ճաշակաւոր, որոնք Եւրոպայի մէջ պատրաստուած հագուստներէն աւելի նուրբ և ազիւ ըլլալով ուրիշ վաճառատուններէ 20 առ % պակաս և գոհացուցիչ են։

Կը խնդրուի արդոյ հասարակութենէն որ հաճին մեր վաճառատունը այցելել և ստուգել որ Պոլսոյ և Գալաթիոյ տուներուն հետ մրցելու վիճակին մէջ է։

Կանանց համար ֆոֆէլիներ ալ կը գըտնուին։ Կիրակի օրերը բաց է։

23 ԳԻՆ ՈՐՈՇ 16—150

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ,

Հիմնեալ 1828—1829ին

1828 L'UNION DE PARI

ԿԱՐԴԱ՛Ն

Ամենէ բ կը գտնուին ցնցղատապի (գոնշլին) և հինգած ու ընտրած հարբուներէ

Զնայուած կամ գէշ դարմանուած հարբուխ մը շատ անգամ ցնցղատապի կը փոխուի, եթէ թոքախտի չդառնայ. երբեմն նոպաները այնքան ուժգին և յաճախակի կըլլան որ ամբողջ կազմուածքը կը խանգարի. քունը դրեթէ անկարելի կըլլայ. զարկը անկանոն. ամենայեթեայ պաղը կը կրկնապատկէ ցաւերը։ Ցաճախ գնտակներ կը կազմուին որ չատնալով կը գոցեն թոքերը. երբ խուխ գոյանայ սիթքերուն բշիկները կը քայքայուին և մեծաքանակ նիւթ կը կորսուի, խուռչներ յառաջ գալով։ Հիւանդը կը հիւծի առանց ցաւ զգալու, յարատեւ մելամաղձոտութեան մը մէջ կիյնայ. իր թոքը, սկզբան ճերմակ, փրփրոտ և սատակի գոյն, տակաւ առ տակաւ գորշ կանաչկեկ գոյն մը կառնէ։ Իր կեանքը ուրիշ բան չէ բայց եթէ յաւէ հոգեվարք մը և կը մարի կատարեալ գիտակցութեամբ։ Պէտք է զգուշանալ ուրեմն այն հարբուխէն որ կերկարի և որ մանաւանդ ցնցղատապի մը ծնունդ կուտայ։ Պէտք է արդիւնել չարիքը երբ տակաւին չէ ծանրացած և ամենէն լաւը սկիզբէն իսկ ջնջելն է զայն։

Խահուէի դգալ մը «Կուտռօն տը Կիւյօ» գաւաթ մը ջուրի կամ գործածուած ըմպելիին խառնուած, բաւական է շատ անգամ բժշկելու համար քիչ ատենուան մէջ ամենէն յամառ հարբուխը և ամենէն հինցած փողատապը։ Այսպէս կարելի է նոյն իսկ կասեցնել թոքախտը, որ արդէն բաւական յառաջացած ըլլայ։ Այս պարագային մէջ, կուտռօնը կը կեցնէ գնտակներուն քայքայումը, ու երբ բնութիւնը օգնէ, բուժումը շատ անգամ յուսացուածէն աւելի արագ կըլլայ։ Պարզ է ասա և ճշմարիտ։

«Կիւյօի Կուտռօն»ով 30 տարիէ ի վեր, բազմաթիւ անյուսալի բուժումներ ստացուած ըլլալով, մէկ քանի մլցակիցներ, օգուտ քաղելով երբեմն անունի նմանութենէ, կուզեն իրենց արտադրութիւնը ծախել բուն արտադրութեան տեղ, խաբելով հիւանդը ի վնաս անոր։

Արդարեւ զանազան տեսակ կուտռօններ կան։

Ամենէն լաւ կուտռօն տուող եղեւնիները նորվէկիոյ մէջ կը գտնուին և Մ. Կիւյօ իր արտադրութիւններուն համար կը գործածէ նորվէկիոյ ամենէն մաքուր կուտռօնը, հակառակ իր բարձր գինին. մինչդեռ յաճախ, ուրիշներ, խնայողութիւն ընելու համար վարնոյ կուտռօններ կը գործածեն, որ շատ աւելի աման են բայց չեն բուժեր։

Ուրեմն պէտք է, ցնցղատապը, հարբուխը և մանաւանդ թոքախտը և գրժուարաշնչութիւնը բուժելու համար, միմիայն և բացարձակապէս Կիւյօի կուտրօնը հարցնել դեղարանները և աղէկ մը ապահովուիլ թէ դեղադործը Կիւյօի ճշմարիտ կուտրօնը կուտայ ձեզի։ Արդ, դիւրին է գիտնալ այդ բանը, նայելով թէ պիտակը կը կրէ՞ սա հասցէն Maison frère, 19 rue Jacob, Paris, ուր փոխադրուած է Մ. Կիւյօ 1869էն ի վեր. իւրաքանչիւր չիր պիտակին վրայ կը կրէ հնարիչին ստորագրութիւնը E. Guyot, երեք գոյնով, մանիշակագոյն, կանաչ և կարմիր, շեղակի գրուած։

Սոյն դեղը կը գտնուի Պոլսոյ և գաւառներու բոլոր դեղարաններուն մէջ։

Այս դեղին ուրիշ մէկ առաւելութիւնը, իր գինին չափաւորութիւնն է։ Եթէ նկատի առնուի թէ մէկ շիշ Կիւյօի կուտռօնով 12էն 15 լիտր ջուր կամ ըմպելի կը գործածուի, կը հետեւի թէ, ենթադրելով որ օրը մէկ լիտր ջուր կը խմուի, օրը հազիւ մէկ ղրշ.ի դեղ պէտք է գործածել։ Յայտնի է թէ դիւրաբուժութեան հետ գինն ալ ծառայած է ժողովրդականացնելու այս դեղին գործածութիւնը։

21—26

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ. ՐԱՇԽԱՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն յանձնաժողով

Փարիզ, 16, Պուլվար տէ Գիթալիէն. 1, 3, իր ունի Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ 1845ին հիմնուելն է վեր

Ապահովագրութիւններու վճար. 1 Մէյլիոն 123,000000
1895ի դրութեամբ
Ապահովագրեալներու վճարուած 87,000000
Հասոյթ 196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք 661,000000
1896 յունուար 1
Ուսանող եւ անշարժ կալ. յիւրապա 40,00000
Ցաւեցեալ դրամագլուխ 121,00000
Արդի ապահովագրութիւնք 1 Մէյլիոն 141,00000

Տնօրէնութեան ներկայացուցիչներ

Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովագրեալներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու

Պայմանագրութեան նոր եղանակ

սկսեալ Առաջին տարուոյն լրանալուն պէս։ ԱՒԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի եղաբ ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

185 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԹՕԼ եւ ԸՆԿ.
Պօյոլատ ի ... ի խան, Գալաթիա

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ
Ղալաթիա, Քարափի վրայ (էն Մարտարան դեղը)
Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՕՐ ՐԷԲԷՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երեւեկութիւն կառավարութեան 1898 Մայիս 8 (Ն. Տ.) կիրակիէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՆԱ ԷՍԿԻ–ՇԷՀԻՐ ԳԻԾ

ԵՐԹ կառ. Թ. 34 խառն Առտու ժ.	Վ.	Թ. 36 խառն Իրկն. ժ.	Վ.	կայարան	ԴԱՐՁ կառ. Թ. 31 խառն Առտու ժ.	Վ.	Թ. 33 խառն Իրկն. ժ.	Վ.
11	—	7	40	մկն. Բարաքէօյ կամուրջ ժմ.	3	50	11	30
11	25	8	5	ժմ. Հայտար Փաշա մկն.	3	25	11	5
11	45	8	17	մկն. Բէնտիք ժմ.	3	13	10	50
12	52	9	30	ժմ. Բէնտիք մկն.	1	58	9	34
1	—	9	38	մկն. » Թուզլա »	1	50	9	24
1	26	10	5	» Կէյկպէ »	1	27	9	2
1	49	10	34	» Տիլ Իսքէլէսի »	1	2	8	38
2	13	11	—	» Թավշանճիլ »	12	30	8	9
2	24	11	13	» Հէրէքէ »	12	18	7	59
2	43	11	34	» Եարբմաճա »	12	5	7	47
3	4	12	—	» Թիւրխիւն Զիֆթլիք »	11	32	7	20
3	18	12	17	» Տէրինճէ »	11	14	7	5
3	29	12	30	ժմ. Իզմիտ մկն.	11	3	6	56
3	43	12	48	մկն. » Պէօյիւք Տէրպէնտ »	10	45	6	40
4	5	—	—	» Սապանճա »	—	—	6	18
4	42			» Ատա Բազար »			5	42
5	14			» Կէյվէ »			5	12
5	41			» Աք Հիսար »			4	54
6	28			» Մէքէճէ »			3	58
6	54			» Լէֆքէ »			3	32
7	29			» Վէզիր Խան »			3	3
7	59			ժմ. Պիլէճիք մկն.			2	29
8	37			մկն. » Բարաքէօյ »			1	51
9	20			» Պոզիւրթ »			1	11
9	35			» Ին Գէօնիւ »			1	—
10	45			» Զուքուր Հիսար »			12	10
11	28			ժմ. Էսկի Շէհիր մկն.			11	34
12	14						10	57
12	44						10	24
1	22						9	45
իրկն.							առտ.	

ԷՍԿԻ–ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ կառ. Թ. 222 խառն Առտու ժ.	Վ.	կայարան	ԴՐՁ կառ. Թ. 221 խառն Իրկն. ժ.	Վ.
10	20	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմ.	1	37
11	3	» Կէօքճէ քէօրք »	1	2
12	3	» Սարսընճը բունար »	12	21
12	53	» Ալաեունտ »	11	30
1	42	» Զըքիւրլէր »	10	38
2	47	» Տէօյէր »	9	49
3	15	» Իշխանիյէ »	9	11
3	41	» Համամ »	8	44
3	55	» Կազլիկէօլ համամ »	8	35
4	50	» Աքիոն Դարա Հիսար »	8	3
5	27	» Պէօյիւք Զօպանլար »	7	7
6	26	» Զայ »	6	17
7	18	» Իսկաքլու »	5	18
7	46	» Եասսիան »	4	44
8	18	» Աք Հէյիր »	4	18
8	59	» Ազարի քէօյ »	3	37
9	40	» Զավուշճը քէօյ »	2	54
10	20	» Իլկին »	2	20
11	14	» Գասրն-Խանը »	1	20
12	5	» Սէրայ-Ինի »	12	33
12	40	» Մէյտան »	11	52
2	—	» Բունար-Պայը »	10	46
2	46	ժմ. Գոնեա մկն.	9	54
իրկն.			առտ.	

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Հ. 12 24 Միտիլի, Իզմիր, Գիրէոն, Աղեքսանդրիա, Ցամը Ցրս յետ միջօրէի։
Հ. 13 25 Յունաստանի սուրհանդակ, առտ. Լուսադան ժամ 10ին։
Ե. 14 26 Տարտանէլ, Այնսրոզ, Սէլանիկ, Իզմիր ժամը 4,ին յետ միջօրէի։
Շ. 16 28 Իւէպլուս, Սամսուն, Ս. տա, Կիրասն, Տրապիզոն եւ Պաթում առտուն ժամը 11ին։ 562

ՔՈՒՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ

Ոբ. ոփոք Եբիս ռեթամ էբէՆԷ Լիվերպուլ և Ամերիկայ դիմ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գոթնիտ	4581
Էդրուրիա	7718	Մամարիա	3574
Ծէրմիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Ազիաս	2393
Թավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Ծէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալիա	4809	Բալմորա	2144
Ցիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մորոգգօ	1855
Թէտար	1876	Քամբանիա	12959
Նէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գազլոնիա	1845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար Thomas C. Joly
Ալիքսիատտա խան, թիւ 401
Գալաթիա 571

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ, Պորտոյ, Մէքլիքոանի և Մալթա Ամսվէ դիմ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Բամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպլը	3000	Օսայրիս	2250
Բեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Ոֆինրս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Պարիսթիս	2500	Կիլէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուէթրլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվերպուլ

Արտօնատէր Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՝Ռ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ամենէ գոբէնբոան վրայ յուրէ, ծէլ Զըղոլուճեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն ալ անցանելի կը լլցնեն. ցաւով գիտելու և բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւորը, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմի յեռորոնի ըստ դաքէի, ծամելու, և ատամ արտասանելու երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնը կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Ց.Գ. Ամերիկ. սով.համաձայն ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (գնալ- կեր- օր) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (գնալ- կեր- էնէր) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին

Գատրգիւղցիք կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, Ռիչ- 1 Թրէսվիլ գոլոց։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԴԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱՃ

Ընդդէմ Հալի, Կ. Պոլսոյ և Օրթաքոյի

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	1069	Գոմմ	1497	Կոզ	1011	Մարմ	724	Բոզարիս	1862
Ալէքթօ	3607	Գոնկօ	2906	Կրատնս	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Ամնէլս	1541	Գօրսս	895	Հրոս	775	Մարգէլլս	3709	Ցիրիս	1735
Արիսսոս	2377	Տիտս	48·1	Հիտալկս	1581	Միրատս	3557	Սիլվիս	1193
Գասանս	18.2	Տօմինս	937	Հինտու	3720	Միլս	1037	Սբէրս	1200
Գօրտինս	1264	Տուրս	2383	Հորաղիս	3600	Մանդէպէլս	1735	Թասսս	1328
Գրաւս	1076	Տրարս	1713	Հումպէր	596	Մուրի լս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնս	841	Տինամս	504	Իսկս	2354	Նէրս	1083	Թօքիս	3827
Գրֆֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտանս	5540	Սոֆիս	4100	Թօլէտս	1470
Դէյրս	1671	Էլտորատս	1520	Ձիւնս	1080	Մնանարիս	4036	Թօրբիտս	487
Դալիբսս	1337	Էրաղս	1481	Ֆէլէս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	2429
Դամէս	1244	Ֆիտս	954	Ֆօլբինս	2307	Բալէրմս	1537	Վասրս	1914
Դաղս	1694	Ֆինլանտ	1828	Ֆրվնս	1760	Բոյս	510	Վօլս	1289
Զիբակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բիալթս	2229	Վօլթուրնս	2396
Միսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանոս	2272	Բիլանս	1663	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Կալիէս	3060	Լիվրնս	1643	[illegible]	1613	Ֆէլս	1200
Գօլօրատս	4235	Կիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բսէս	1789		

Վասէս չոգենաւը, նաւապետ Նիլ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած, պարպած և Նովորոսիսք ուղեւորած է։

Քալիֆոն չոգենաւը, նաւապետ Սմիթ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՉՕ

Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միսէք խան, Գալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱ ԱՆ և ՄԱՐՈՒԹԵԱՆ Ն. ԲԱՓԷ ԵՒ ԸՆ.

Մարսելիայ և Պոլսոյ միջև կանոնաւորագոյն բանաւոր!

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Մայիս 30 Սկիզբսով Անատոլուի եզերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Մայիս 31 Սկիզբսով Մարսիլիա ուղղակի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւուղղէգի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՈԹԷՄ ԲԸՊՈՒԼ

575 Թօփհանէ, քարափին վրայ

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՃԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ և Արեւելեայ ծովեզեր բանաւոր ղեկենաւեր

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Վիրգօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմենիան	10500	Էմիրշիրն	3500
Էլտրիան	10500	Աբրժ.ըն	3000
Լանքասպրիան	9000	Ալմէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլոմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ձորմիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գոսդոնիտն	8000	Ալզաշիրն	2500
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինեօ	900
Վալսնիան	3700	Օբորդ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպոն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տեղերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Գալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը զրկել չոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԷՆ

Մէհմէտ Ալի փաշա խան, թիւ 1 Գալաթիա

«ՄԱՍԻՍ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (82)

ԷՄԻԼ ԿԱՊՈՐԻՕ

ԴԺՈԽԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔ

ԲԱՍՔԱԼ ԵՒ ՄԱՐԳԸՐԻՏ

«Աղնիւ և սիրելի որդեակ...»

«Այս վայրկենիս կիմանամ ձեր «ըրած դառն կորուստն, ինչպէս նաև «թէ ձեր ողբացեալ հայրը, Շալուս «կոմս, կտակային տրամադրութիւն «մ՝ըրած չըլլալով, զձեզ, իւր պաշտելի «աղջիկը, գրեթէ առանց ապրուստի «կը թողու...

«Ամուլ մխիթարութիւններ ձեզի «ուղղելու փոխ չեմ ըներ։ Ցաւեր կան, «զորս Աստուած միայն կարող է ամո«քել։ Պիտի դայի ձեր լացին բաժանորդ ըլլալու, թէ որ ներմը զիս անկողնիս մէջ չարգիլեր։

«Բայց վաղը, ինչ որ ալ ըլլայ, «ձեր մօտ պիտի գտնուիմ նախաճաշէն առաջ։

«Սիրելի դժբաղդ զաւակ, ճշմարիտ բարեկամները փորձութեան օրերու մէջ յայտնի կ՝ըլլան... մեք «ալ ձեր բարեկամն ենք, կը յուսամ «որ պիտի կրնամ ապացուցանել։

«Ժէնէռալն այնպէս կը հաւատայ «թէ իւր երեսնամեայ ամենասիրելի «բարեկամին յիշատակը վիրաւորած «ու դաւաճանած կըլլայ եթէ անոր «տեղը չանցնի և ձեզ համար երկրորդ «հայր մը չըլլայ...։

«Մեր համեստ տունը առաջարկեց «ձեզ և չընդունեցիք...։ Ինչ պաա«ճառու։

«Ես իմ հասակիս և ընտանեաց «մայր մ՝ըլլալուս ազդեցութեամբ կ՝ը«սեմ ձեզ թէ պէտք է ընդունիք։

«Ուրիշ ինչ պատուաւոր և պատ«չաճ միջոց կրնաք ընտրել։ Ո՞ւր կը«նաք երթալ, սիրելի դժբաղդ զաւակ։

«Բայց այս կէտին վրայ վաղը կը «խօսինք։

«Ես կրնամ ձեզ համոզել զձեզ սի«րելու և մեծնէ սիրուելու...։ Ինձ «համար դուռ իմ սիրելի ողբացեալ աղ«ջիկանս տեղը պիտի բռնէք, իմ ա«նուշ ու գեղեցիկ Պոթիլտա զոր կո«րուսի...։

«Կրկին կ՝ըսեմ, վաղը... և թող «տուէք որ համբուրեմ ձեզ ձեր լաւա«գոյն բարեկամուհին.

«Ամենայն զբ Ֆոնթէժ»

Օր Մարգրիտ բնականաբար զարմանք զգայ այս նամակը կարդալով։

—Գրող կինը քանի մ՝անգամ միայն տեսած էր, տունը դացած չէր, և հազիւ քսան խօսք փոխանակած էր հետը։

Եւ որ աւելին է, այդ տիկին զբ Ֆոնթէժ անգամ մ՝անգամ մահամարհոտ և կծու նայուածք մ՝ուղղեր էր իւր վրայ, որ ամօթէն, ցաւէն ու դայրոյթէն լացեր էր։

Մինչեւ անգամ Շալուս կոմսն այն առթիւ ըսեր էր իրեն.

—Այդչափ տղայ մի ըլլար, սիրելի Մարգրիտս, կարեւորութիւն տալով այդ տիտար և անպատկառ կենդանիին ըլլաձին։

Ահա այն տխմար և անպատկառ կենդանին էր որ յանկարծ կերպարանափոխ կըլլար՝ բոցավառ սիրոյ և գորովագեղ զղայմանց արտայայտութիւններ շռայլելով՝ իբրեւ վաղեմի և փարձեալ բարեկամ։

Օր. Մարգրիտ չէր կրնար հաւատալ այդպիսի հրաշքի մը. ընդհակառակն՝ խոկոյն կասկած ծագեցաւ մրտքին մէջ թէ անուշա ուրիշ սատանայական չարժառիթ մ՝ունէր տիկին զբ Ֆոնթէժի այդ շողոմ գրութիւնը։

Ժէնէռալը կասկածելով անշուշտ թէ Օր. Մարգրիտ գողցած էր Շալուս կոմսին միլիոնները, կնոջն հաղորդեր էր իւր այս կասկածը. նա ալ, երկանչելս ընչաքաղց և անխիղճ, կը ջանար որսալ գողուհին, իւր ճանկին մէջ ձգել և գողութեան արդիւնքն իւր որդւոյն շահեցնել։

Մեր դարուն մէջ շատ սովորական է այս խոհական և պատուաւոր հաշիւը...։ Դողոնա՛լ, Աստուած չընէ ամեն մարդ պարկեշտ է. բայց գողութենէ մ՝օդուտ քաղել... ներեցէք... ուրիշ բան է. մանաւանդ եթէ ծարը վտանգ չկայ։

Օր. Մարգրիտի այս ենթադրութիւնը դժուարաւ կը համաձայնէր սակայն ծերունի հաշտարար դատաւորին այն կարծեաց հետ թէ Ֆ. Տը Ֆոնթէժ պէտք էր դիմաը անյայտացած միլիոններուն ուր դացած ըլլալը։

Բայց Օր. Մարգրիտ քանը չորս ժամէ ի վեր մարքին անցած հակասութիւններն հաշուելու վիճակի մէջ չէր։ Իւր պատարիւնը կը կոչուներ երբ իւր մարքին կը ներկայանար գողութեան նողկալի կասկածներուն գաղափարն որ իւր գլխուն վրայ կը սաւառնէր, և զոր իրեն մօտ եկող առ մէն մարդոց աչքին մէջ կարդալ կը կարծէր։ Հաշտարար դատաւորն արդարեւ պաշտպաններ էր զինքն և սպասաւորները լռեցուցեր էր, բայց այնչափը բաւական՞ էր, գողութեան կասկածը փարատած էր։

Իւր անմեղութիւնը չէր կրնար քալելերել զինքը։ Բաքալի օրինակը կեցած էր՝ հակընդդէմ համար իրեն թէ անմեղութիւնը դիւրաւ չէր կրնար յաղթել զրպարտութեան ճիգերուն։

Այս մտածութիւնները կ՝ընէր Պ. տը Շալուսի սենեակին մէջ՝ իւր հօրը դիակին մօտ պատուհանի մ՝առջեւ կեցած և իւր բոցավառ ճակատն ապակիին յեցած։

Կէս գիշերը մօտ էր, սենեակին մէջ թեթեւ ոսոնաձայն մը լսելով, ետին դարձաւ և տեսաւ որ տիկին Լէոն դուրս կ՝ելնէր, և վայրկեան մը չանցած՝ պարտիզին դրան ճռիչը լսելով՝ տարտամ կասկած մը ծագեցաւ մրտքին մէջ։

Դուրս ելաւ սենեակէն, և տիկին Լէոնի սենեակին դուռը բաց տեսնելով՝ հակըցաւ որ տիկին Լէոն պարտէզն ելեր էր։

Ի՞նչ գործ ունի այս ատեն պարտիզին մէջ այդ վախկոտ կինը... կ՝ըսէր ինքնիրեն։ Չկրցաւ որոշ մեկնութիւն մը տալ, բայց այլեւ այլ մանր պարագաներ միտքը գալով՝ ուժ տուին կասկածներուն։

Նշմարեր էր որ առջի իրիկունէն ի վեր տիկին Լէոն անհանգիստ և սրտատանջ երեւոյթ մը ունէր. փուշերու վրայ նստածի պէս էր։ Այն դանդաղ կինը, որ ժամերով թմրած կը մնար թիկնաթոռի մը վրայ, առ նուազն տասն անգամ իջեր ելեր էր սանդուղքն, և յաճախ ժամացոյցը կը նայէր։

Երկու անգամ ալ դռնապանն եկեր խմացուցեր էր իրեն թէ մէկը եկեր զինքը տեսնել կուզէր։

Ո՞վ կրնար ըլլալ այդ եկողը...։ Անշուշտ կա՛մ Պ. տը Ֆոնթէժ կամ վալորսէ մարքիզն, որոց կողմէ տիկին Լէոն զինքը լրտեսելու, իւր ամէն շարժումները դիտելու և անոնց տեղեկութիւն տալու պաշտօն ունէր։

Թարգմ. Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

(Շարունակելի)